

Marko Bulc za večji vpliv našega sozda

Andrej Dvoršak

Gospodarska zbornica proti zaplotništvu

Pred kratkim je bil na delovnem obisku v našem sozdu Marko Bulc, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije. Ogledal si je naš Blagovni center za Bežigradom in nato še proizvodnjo Mercator-Ljubljanskih mlekarn, kjer je v večurnem razgovoru s predstavniki sozda izmenjal stališča o pereči gospodarski problematiki.

Predsednik poslovnega odbora SOZD MERCATOR-KIT, Miran Goslar, je tovarišu Bulcu najprej v kratkih obrisih predstavil sozd, ki bo letos ustvaril okoli 260 milijard dinarjev celotnega prihodka. Kljub temu, da so rezultati sozda v celoti gledano dobri, pa z njimi ne smemo biti zadovoljni, je bilo rečeno v razgovoru. Izgube v kmetijskih organizacijah se iz dneva v dan večajo in so ob polletju dosegle

že 350 milijonov dinarjev, pri čemer sta največja izgubarja delovni organizaciji M-Ljubljanske mlekarnice in M-KG Kočevje.

Družbene spodbude ne zadoščajo za sanacijo stanja, ki je posledica nesorazmerja cen kmetijskih pridelkov s cenami reprovromateriala in energije. Vsaka krava na družbenem posestvu letno prispeva k izgubam 120.000 dinarjev, zato so se v delovnih organizacijah odločili,

da bodo morali zmanjšati osnovno čredo molznic. Kaj bo to pomenilo zanje in za celotno družbo, si nihče natanko ne predstavlja, kajti če bi si, potem bi bila družbena pomoč hitrejša in bolj učinkovita.

Ne gre le za to, da bomo namolzi manj mleka in imeli manj telet! Gre z to, da so prav družbene farme spodbujevalke hitrejšega razvoja govedoreje pri nas in da jim slede tudi zasebni rejci, ki v zadnjem času oddajajo več mleka kot poprej.

Prof. dr. France Kervina, direktor Mercator-Ljubljanskih mlekarn, je opozoril tudi na izsiljevanje Tipoplastike iz Gornjega Milanovca in DO Petrol, ki izkoriščata svoj monopolni položaj za doseganje višjih cen, kar postaja za mlekarje nevzdržno.

Poleg kmetijske problematike so na sestanku obravnavali tudi trgovino in izvoz, ki v sozdu MERCATOR-KIT nekoliko zaošča za planom, predvsem zaradi zmanjšanih potreb Iraka, ki je bil prejšnja leta največji odjemalec.

Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, Marko Bulc, je v zaključnem govoru poudaril, da je SOZD MERCATOR-KIT izjemno velik sistem, ne le v Sloveniji, ampak tudi v okvirih Jugoslavije. Prav zato bo potrebno pri načrtovanju razvoja upoštevati njegovo mnenje, ki je morda doslej bilo prevečkrat preslišano. Zlasti na področju trgovine bi MERCATOR-KIT moral biti glasnejši, saj je vsaka peta trgovina v republiki njegova.

»Vendar pa vaš sistem ne sme delovati kot lepljenka, ampak kot celota, kot sistem. Le tako boste lahko uresničevali svoje skupne cilje, ki niso le vaši,« je nadaljeval Bulc in dodal:

Glasi je namenjeno na naslov:

Glasi delavcev in združenih kmetov sozd Mercator - Kmetijstvo Industrija Trgovina

Leto XXII

Ljubljana, oktober 1985

št. 10

»Za kmetijstvo in trgovino je značilno, da so si ju vedno lastili župani, se pravi, da so vedno prevladovali lokalni interesi. To nas je doslej že veliko stalo. Če pa hočemo imeti tak sistem, kot smo si ga zamislili, bomo morali na kratko opraviti z zaplotništvom, lokalizmi in drobnjakarstvom. SOZD ne sme biti le direktor, fikus in tajnica, ampak mnogo več. Tu se mora kovati strategija razvoja in planiranja, strategija trženja, tu se morajo koncentrirati vse finance. Tudi

informacijski sistem je eden izmed njegovih temeljnih stebrov, enako kot strategija kadrov. To pa pomeni, da je potrebno ostro nastopiti proti zapiranju za občinske plotove, pri čemer vam bo Gospodarska zbornica vedno stala ob strani.«

Marko Bulc je nato opozoril še na nekatere neizkoriščene možnosti, kot je, denimo, kmečki turizem, dotaknil pa se je tudi perečih vprašanj trgovske dejavnosti.

»Pomagali vam bomo v borbi proti zaplotništvu,« je poudaril Marko Bulc. Foto Andrej Dvoršak

6. seja poslovnega sveta SOZD – 18. 10. 1985

Vesna Bleiweis

V znamenju investicij in združevanja sredstev

Delovna gradiva, pripravljena za urejanje več področij – od srednjeročnega razvoja do financiranja delovne skupnosti SOZD v letu 1986 – so rodila razpravo direktorjev, ki pa se je sukala predvsem okrog investicij v srednjeročnem obdobju, združevanja sredstev zanje in tudi združevanja sredstev za ostale namene. Besed niso izgubljali le ob vprašanju združevanja sredstev skupne porabe za izplačilo regresov za letni dopust in o financiranju delovne skupnosti v letu 1986.

Določitev meril za selekcijo

Delovno gradivo srednjeročnega plana SOZD za obdobje 1986–1990 je bilo sporno samo v poglavju, ki zadeva investicije. Predvsem so udeleženci razprave pogrešali merila, po katerih naj bi bili investicijski programi TOZD ali DO uvrščeni v srednjeročni plan sozda. Dejstvo je, da so se kot zadeve skupnega pomena v gradivu znašle adaptacije in kapitalna izgradnja. Delovno gradivo kaže dokaj različno razumevanje investicijskih programov, tako pri samih članicah sozda kot pri strokovnih službah sozda. Različnost meril za presojo o tem, kaj je investicija, namenjena krepitevi skupnega pomena (vsebinska delovnega gradiva je bila predstavljena kot krepitev zadev skupnega pomena) je temeljni razlog za nove zahteve po uvrščanju posameznih investicij v planski akt sozda... in tako spet nismo daleč od bolj ali manj utemeljenega spiska želja. Sprejetih je bilo nekaj načelnih stališč za oblikovanje meril, po katerih naj bi se presojala upravičenost uvrstitve investicije v planski akt sozda.

Zanimivo pa je, da nimamo pregleda celotne investicijske dejavnosti v sozdu – tistega dela investiranja, ki ga OZD načrtujejo ali tekoče izvajajo iz lastnih, pa tudi drugih sredstev. Govorimo le o tistem delu investiranja, pri katerem so udeležena sredstva, združena na ravni sozda. V tej smeri prikazana investicijska dejavnost v sozdu pa je po mnenju nekaterih udeležencev sporna in pomanjkljiva saj tako nekatere prednostne naložbe zaradi sistema financiranja (naložbe v dejavnostih prednostnega pomena za širšo DPS – primer: melioracije) iz srednjeročne planske in razvojne aktivnosti sozda niso razvidne. Razprava je pokazala, da ni dovolj, če se za zadeve skupnega pomena opredelimo zgolj na papirju, ne opredelimo pa se zanje tudi z metodološkimi izhodišči, to je s konkretnimi merili.

Investiranje je povezano s kapitalom – kolikšen del naj bi ga zagotovili z združevanjem sredstev, je drugo jedro razprave o srednjeročnem planu. Je predlagani obseg prenizek ali previsok?

Glede na želje prenizek, glede na ekonomski položaj članic sozda pa previsok. Srednja pot so olajšave za nekatere dejavnosti in članice. Več bo o teh povsem konkretnih zadevah spregovoril letni planski akt sozda.

Združevanje sredstev rezerv in skupne porabe

Z namenom, da se uresniči določbe samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD, je strokovna služba v M-IB pripravila poseben samoupravni sporazum o združevanju sredstev rezervnih skladov članic sozda. Gre za uresničitev tistega dela sporazuma o združitvi v SOZD, ki se nanaša na odstranjevanje motenj v poslovanju in pokrivanje izgub. Namen sredstev je intervencijski – tako za pokrivanje izgub kot za izplačilo osebnih dohodkov v tistih primerih, ki jih določa sporazum o združitvi.

Moto razprave o predloženem delovnem gradivu: osnove za združevanje sredstev rezerv,

položaj tako združenih sredstev v likvidnostnem potencialu M-IB in TOZD – združevalk sredstev ter dilema – odplačna ali neodplačna sredstva za upravičenko do uporabe tako združenih sredstev. Odgovori: osnova za združevanje so sredstva celotnega rezervnega sklada. Dokler niso sredstva porabljena za določen namen oziroma TOZD, sodijo v likvidnostni potencial TOZD – združevalke in so obravnavana kot a vista sredstva TOZD. Če se za pokrivanje izgube uporabljajo sredstva, namenjena republiškim in občinskim skupnim rezervam, so ta sredstva nepovratna, če pa se izguba pokriva tudi iz sredstev lastnega dela rezervnega sklada, potem se ta sredstva upravičenkam dajejo kot krediti pod pogoji, ki jih določijo delavski svet SOZD, oziroma, kot jih sprejmejo pristojni organi TOZD in DO, združevalk sredstev.

Ali je združevanje sredstev skupne porabe za solidarnostna izplačila regresa za letni dopust smiselno ali ne, o tem direktorji niso izgubljali dosti besed. Drugi del predloženega delovnega gradiva se je namreč nanašal na združevanje tudi teh sredstev. Soglasna je bila odločitev, da tovrstnega združevanja sredstev v sozdu ne potrebujemo, zato naj se odpravi. Stališče kaže (sicer ne nove ugotovitve), da se skupna poraba vse bolj prelija v osebno ter da ne potrebujemo nobenih deklaracij o načelno enakem družbenoekonomskem položaju delavcev tudi v sistemih, kakršni so sozdi. Zaveštno ne komentiram načel lastnega sistema.

Iz javne obravnave osnutka sporazuma o internih kompenzacijah je strokovna služba pri-

pravila za člane poslovnega sveta sprejemljiv predlog, ki so ga preoblikovali le v 2. členu in zahtevali, da se riziko oziroma izguba iz izvoznog naravnane rizične proizvodnje ali storitev pokriva iz sredstev za interne kompenzacije izven sistema le izjemoma, če v sozdu ni bilo mogoče organizirati proizvodnje pod ugodnimi pogoji.

Delovna skupnost SOZD – trda preizkušnja zakona in prakse

Obilica predloženih in načinov za financiranje delovne skupnosti SOZD v letu 1986 je imela namen ugoditi zahtevam po dosledni uveljavitvi načel zakona o svobodni menjavi dela. Izvrednotene inačice so pokazale, da gre za tako majhne razlike v obveznostih posameznih OZD ali pa celotne dejavnosti do delovne skupnosti, da je najbolje ostati pri ustaljenem načinu financiranja in se sprijazniti z dejstvom, da je zakon eno, praksa pa drugo. Se primer, za nejeverne Tomaže: skušajte realno ugotoviti strošek tegale zapisa in ga razdeliti na 139 TOZD, DO in delovnih skupnosti, tako da bo vsem prav, pri tem pa upoštevajte merilo, da je namenjen enim manj, drugim bolj. Kakor se je pač kdo v njem videl glede na stališča poslovnega sveta in na zapisani komentar.

Iz dela organov sozda

3. seja KO sindikata SOZD – 26. 9. 1985

Vesna Bleiweis

Priprave na mandat 1986–1988

Bolj formalističen dnevni red kot ne in pičila udeležba članov koordinacijskega odbora sindikata sta dala slutiti kratko in nezanimivo sejo. Vendar pa se je razprava zasukala povsem drugače. Iskala je odgovore na vprašanja, ki si jih zastavlja vsak od nas, pa če je družbenopolitično angažiran ali ne.

Priprave na letno sejo so stekle. Z imenovanjem dveh komisij – za pripravo poslovnika o delovanju KO sindikata SOZD in kandidacijske komisije; ta mora pripraviti predlog članic SOZD, ki bodo nosilke za predlaganje kandidatov za člane KO sindikata v mandatu 1986-88. V času med nastankom tega zapisa in sejo so bile o vsem obveščene tudi osnovne organizacije sindikata v vseh ozidih iz sestava MERCATOR-KIT.

KO sindikata je obravnaval predlog strokovnih služb za kandidate, ki naj bi sestavljali odbor za podelitev nagrade SOZD MERCATOR-KIT. Predlog kandidatov je oblikovan na osnovni meril, ki zagotavljajo strokovnost, predvsem poznavanje problematike dejavnosti, njenih tehnoloških in drugih značilnosti, poznavanje širine sozda in osebnostne lastnosti, ki kandidaturu predlaganih opravičujejo tudi po moralni plati. Tudi s tem predlogom so seznanjene vse osnovne organizacije sindikata – spreminjevalne predloge

lahko pošljejo do 1. novembra Centru za obveščanje.

Poseben pečat je seji dalo poročilo predsedujočega na tej seji KO sindikata, Josipa Kovačiča, o sestanku, na katerega je bil klican ob podražitvi mesa. Sestanek je sklical Republiški svet Zveze sindikatov, udeležili pa so se ga poleg sklicatelja tudi predsedniki KO sindikatov večjih proizvodnih sistemov v SRS. Sklicatelj sestanka je menil, da sklepi delavskih svetov prizadetih organizacij, ki so povečale ceno mesa, niso pravilni in da neposredno ogrožajo življenjsko raven delavcev. Sklepi naj bi tudi pomenili napad na uresničevanje politike ustalitenih programov. Objektivni razlogi, ki so jih navajali predsedniki koordinacijskih odborov teh sistemov, so komaj kaj vplivali na stališče sklicatelja, toliko pa le, da se je odločil zahtevati pripravo analize, ki naj bi dodobra osvetlila pretekli in prihodnji čas razmer v primarni proizvodnji in predelavi. Utemeljeno bi bilo ob tem vprašanje, v kakš-

ni vlogi se je v tem konkretnem primeru znašel sindikat – ali kot zaščitnik življenjske ravni ali kot zaščitnik sistemsko neurejenih razmer v primarni proizvodnji? Ker pa medtem že jemo dražje meso, je tudi iskanje odgovora povsem nepomembno. Seveda, če ga obravnavamo z vidika življenjske ravni.

Odsotnost velikega števila članov KO sindikata na zadnji seji je med prisotnimi izzvala razmišljanja o razlogih. Čeprav je bila izrazito izpostavljena osebna odgovornost članov, pa ne gre spregledati tudi mnenj, ki so se nanašala na vplivnost KO sindikata kot formalno organizirane oblike predvsem v uveljavljanju stališč, zahtev in mnenj v višje organiziranih oblikah sindikalnega delovanja in v zvezi s tem osebne nemotiviranosti zaradi občutka nemoči. To pa so že vprašanja, ki si jih zastavlja vsak od nas, predvsem takrat, ko kot pošten državljan razmišlja o svojem in skupnem jutri.

Iz dela organov sozda

5. seja izvršilnega odbora DS SOZD – 22. 10. 1985

Vesna Bleiweis

Iskanje meril

Oblikovanje osnutka srednjeročnega plana SOZD MERCATOR-KIT 1986–90 se je ustavilo predvsem na iskanju in opredeljevanju meril za ugotavljanje upravičenosti do uvrstitve posamezne investicije v planski dokument. Kje so meje med realnim in sanjskim svetom investicijskih apetitov?

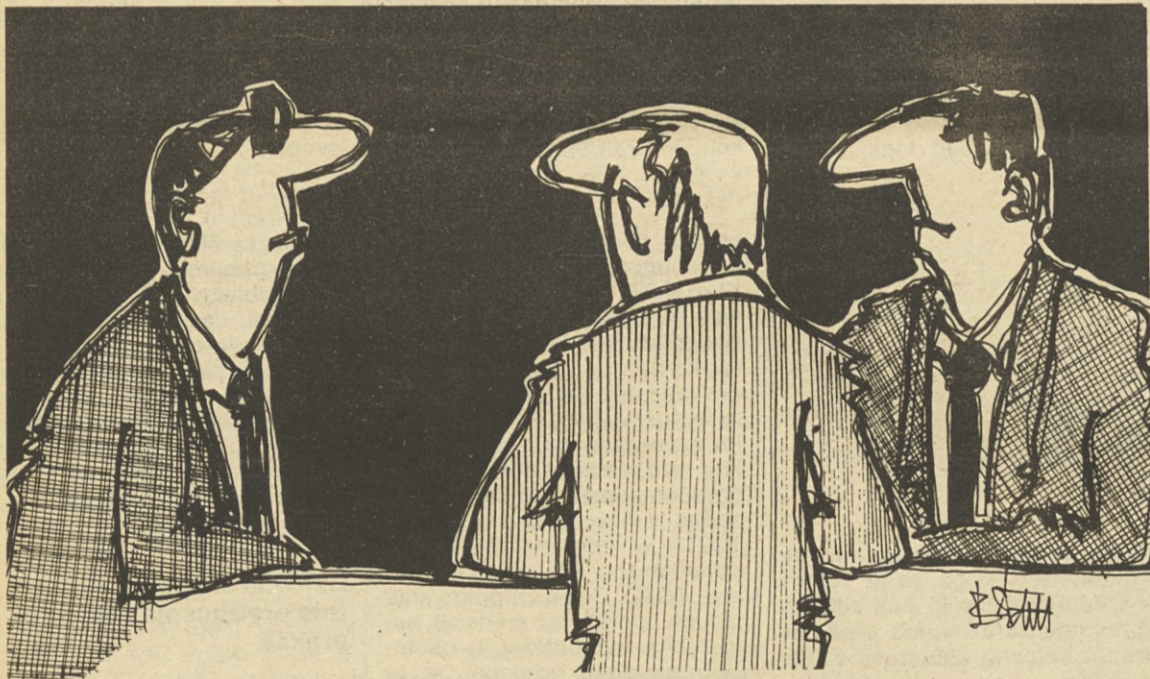
Kot napotilo ali olajšavo planski službi, ki naj na osnovi pripomb iz javne obravnave osnutka opredeli, ali investicija sodi v plan ali ne, je IO oblikoval nekaj selektivnih kriterijev, in sicer: poleg določb 36. člena samoupravnega sporazuma o temeljnih plana 1986–90 se upošteva razmerje med združenimi in porabljenimi združenimi sredstvi, dohodkovna uspešnost načrtovane vlaganja in usklajenost proizvodnje oziroma dejavnosti v razvojnih programih. Merila so minimalna, mogoče jih je tudi nekoliko raztegniti v razlagi – vendar boljše nekaj kot neskončno barantanje o tem, kdo in zakaj v plan in kdo ne.

Samoupravni sporazum o internih kompenzacijah ni doživel večjih spreminjanj od tistih, ki so bila obravnavana na seji poslovnega sveta. Predlog je

Iz dela organov sozda

določen in pripravljen za sprejem pri članicah sozda.

Odločitev o samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev rezerv je bila lahka, saj so člani takoj razumeli, da gre za akt, ki naj poenostavi tehniko združevanja in plasiranja sredstev in predvsem namen sredstev »pri roki«. Kaj več pa ta sporazum ne določa, saj je namen opredeljen v SaS o združitvi v SOZD. Odločitev poslovodnega sveta, da se odpravi predlog za združevanje sredstev skupne porabe, terja, po mnenju članov izvršilnega odbora, tehtnejšo utemeljitev. Zato so sklenili, da strokovne službe na osnovi dosedanjih izkušenj in predlaganih sprememb ter dopolnitev obsega, načina in oblik združevanja (izhodišča, sprejeta na zasedanju delavskega sveta sozda), pripravijo argumente tako »za« kot »proti« in šele na podlagi tega naj se dokončno odloča o opustitvi zapisanih načel. Vsekakor pa je za opredeljevanje pomembno tudi stališče družbenopolitičnih organizacij – na ravni sozda kajpada KO sindikata.

– Blizajo se volitve. Dajmo karte na mizo: kdor nimā s kōm poravnanih računov – zdaj je prilōžnost...

Dejavnost konferenc osnovnih organizacij ZS

M–Hoteli Gostinstvo

Obravnavali naloge svojih sindikalnih organizacij

Dnevni red seje konference OOZS v delovni organizaciji M–Hoteli gostinstvo, ki je bila 16. 10. 1985, je vseboval več točk s široko problematiko o delu svojih osnovnih organizacij. Razpravljalci so bili v obravnavanju problematike po posamezni točki dnevnega reda konkretni in so predlagali ukrepe za izboljšanje dela v svojih organizacijah.

Načeli so vprašanje, ki se, žal, velikokrat zanemarija, in sicer podeljevanje javnih priznanj, nagrad in državnih odlikovanj svojim dobrim delavcem. Pripravljen je predlog za podelitev priznanja Republiškega odbora sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije za dva delavca in predlog za državno odlikovanje, katerega podeljuje Predsedstvo SFRJ, za enega delavca.

Predsedniki IO sindikata v tozdih naše gostinske delovne

organizacije so poročali o delu svojih organizacij, pri čemer so bili vsi prisotni enotni, da je bilo najbolj uspešno delo sindikalne organizacije v tozdu Sremič v Krškem. Člani konference so obravnavali ugotovitve, stališča in naloge Republiškega odbora sindikata delavcev gostinstva in turizma, se z njimi strinjali in sklenili, da s stališči seznanijo tudi člane IO OOZS v tozdih. Ob tej obravnavi so se ustavili pri problemu višine osebnih dohodkov delavcev, zlasti pri tistih, ki prejema nizke OD. Do-

govorili so se, da se sproti ugotavljajo možnosti izplačila višjih OD, vendar v mejah uspešnosti poslovanja, in da se ne dovoli, da bi bil tozdu prekoračitelj sredstev za OD po sporazumu dejavnosti.

Obravnan je bil še program dela sindikalnih organizacij do konca tega leta. Sklenili so tudi, da organizirano obišejo 33. GTZ Slovenije v Portorožu.

Tovarišica Tončka Horvat je prisotnim postregla z vrsto koristnih informacij in podatkov, tovariš Janez Meglen pa je bil posebej natančen pri oceni realizacije sklepov prejšnjih sej. –

V. N.

Povezovanje komunistov v sozdu

Center za obveščanje

Konferenca naj bo mobilizacijska

V tednih, ko pospešeno načrtujemo zasnove razvoja za letno in petletno obdobje, komunisti v sozdu načrtujejo akcijsko konferenco, na kateri bodo obravnavali cilje srednjeročnega plana razvoja sozda MERCATOR-KIT.

Med pripravami je bil izdelan delovni osnutek poslovnika akcijske konference, ki naj opredeli njene cilje in metode dela.

Za izvedbo konference – torej za pripravo političnega dokumenta, za vodenje konference, za formiranje stališč in zadolžitev ter za spremljanje izvajanja teh stališč – bo imenovano delovno predsedstvo. Kandidati zanj so koordinatorji dela OO ZK po velikih delovnih organizacijah, s čimer je hkrati zagotovljena zastopanost delegatov iz vseh dejavnosti in regij.

Na podlagi ocene o smotrnosti takšnega zbora komunistov na ravni sozda je dogovorjeno, naj bo konferenca kar najbolj blizu termina, ko bodo delavci o planih odločali, saj je namen konference mobilizacija.

Dogovorjeno je tudi, da bo s strokovno utemeljitvijo zasnove razvoja sozda nastopil namestnik predsednika PO SOZD, Anton Mastnak.

V proslavo Ciril–Metodovega leta se je vključil tudi Mercator Turist, ki je organiziral romanje 350 vernikov v Rim ob zaključku tega leta. Naša turistična agencija je doslej popeljala na romanja po domovini in tujini že okoli 8.500 romarjev. Na posnetku sta glavna organizatorja, dr. Drago Klemenčič – urednik Družine, in Marjeta Brajč – vodja Mercator Turista, ob sliki Janeza Pavla II., ki jo je izdelal akademski slikar Vladimir Pirnat in ki so jo slovenski verniki poklonili papežu. Foto Andrej Dvoršak

Kristina Antolič – M–Izbira Panonija

Želje in plani

Po sprejetih smernicah dolgoročnega razvoja Mercator–Izbire Panonije Ptuj so planski akti pripravljeni za sprejem, zataknilo se je le pri pripravi srednjeročnega plana. Več o tem je povedala vodja planskega sektorja delovne organizacije, Marjana Olstrak.

Kako daleč smo s planskimi akti za srednje in dolgoročno obdobje?

Na ravni delovne organizacije imamo sprejete smernice dolgoročnega razvoja do leta 2000, dolgoročni plan pa bomo sprejeli koncem meseca oktobra. Na področju priprav srednjeročnih planov smo izdelali analize izvajanja tekočih srednjeročnih planov za posamezno nosilko planiranja, v mesecu juliju smo prejeli smernice razvoja 1986–1990 za tozde in DSSS, v mesecu oktobru pa bo stekla priprava skupnih temeljev plana delovne organizacije, ki bodo predvidoma sprejeti v prvi polovici decembra.

Zakaj je zastoj pri srednjeročnem planu?

Pri pripravi srednjeročnih planov dejansko kasnimo, saj bi

morali po prvotno sprejetih rokovnikih sprejemati temeljne planov v septembru ali oktobru, v decembru pa bi sprejemali srednjeročne plane tozgov, DSSS in DO. Zamuda pri pripravi temeljev planov je posledica poznega sprejetja zveznega zakona o planiranju, ki je že v osnutku napovedoval krajše in racionalnejše postopke pri sprejemanju planskih dokumentov. Če bi ravnali po starem zakonu, bi morali izdelati temeljne planov za vsako TOZD ter jih sprejemati na referendumu, nato pa še pripraviti sporazum o temeljnih plana na ravni DO, po določilih novega zakona pa bomo pripravili le en dokument o skupnih temeljih plana na ravni DO in ga sprejeli z osebnim izjavljanjem na zborih delavcev. Na osnovi sprejetih skupnih temeljev bomo pripravili le še srednjeročne plane vseh nosil-

Mercator v SV Sloveniji

cev planiranja v delovni organizaciji.

Kako je z usklajevanjem planskih dokumentov na ravni občine in kako v sozdu? Ali kot pripravljalka teh dokumentov naletite na težave, glede na to, da vseh želja ni moč uresničiti?

Pri pripravi dolgoročnih in srednjeročnih planskih aktov dajemo poudarek predvsem izboljšanju kakovosti poslovanja. Ta naj bi se odražala v večji produktivnosti, hitrejšem obračanju zaloga, izboljšanju izbire v grosistični dejavnosti in večji kakovosti ponudbe v maloprodajni mreži. Novi zakon o planiranju daje tudi planu družbenopolitične skupnosti (občine) nekoliko drugačno vsebino. Predmet planiranja bodo predvsem skupni interesi na področju infrastrukture, družbenih dejavnosti in urbanističnega razvoja, pri planiranju gospodarskih dejavnosti pa bo potrebno, bolj kot doslej, upoštevati planske usmeritve združenega dela.

Pri pripravi srednjeročnega plana sozda so že sprejete dol-

goročne usmeritve do leta 2000 primerno izhodišče za nadaljnje delo, tako da pri usklajevanju ne bi smelo biti posebnih problemov. O samoupravnem sporazumu o temeljih plana sozda za obdobje 1986–1990 bomo razpravljali koncem meseca oktobra. Če bodo na osnovi razprav še pripombe, ki doslej niso bile upoštevane, jih bomo posredovali. Menim pa, da so načrtovane stopnje rasti sozda dokaj realne in jih bo možno uresničiti. Edino 8 odstotna povprečna letna rast izvoza se mi zdi dokaj smelo zastavljena, čeprav je njena realizacija nujnost.

Za sedaj je bilo sprejetih že veliko planskih aktov, pa vendar v celoti niso uresničeni. Kako lahko to komentirate?

Opredelila se bom le na srednjeročno obdobje, ki se letos izteka. Žal je res, da so bili plani le delno realizirani. To ne velja za planske dokumente naše delovne organizacije in sozda, temveč tudi za ptujsko občino, za republiški plan in predvsem za plan federacije. Pri planiranju smo izhajali iz takratnih neprimerno ugodnejših pogojev gospodarjenja in smo bili pri tem veliko bolj optimistično razpoloženi kot smo danes.

V naši DO je proizvodni tozd skoraj v celoti uresničil svoj srednjeročni plan, v trgovinski

dejavnosti pa nismo računali s tako močnim padcem kupne moči. Posledica je znižanje rizičnega obsega Prodaje. Slabši rezultati od načrtovanih niso dali tistega akumulacijskega dinarja, ki bi bil potreben za celotno realizacijo načrtovanih investicij. Predvidena fizična rast prodaje je v veliki meri temeljila na predvidenih investicijskih vlaganjih, predvsem v maloprodajni mreži.

Nasploh menim, da planske naloge vsi skupaj jemljemo premalo resno. Za neizpolnjevanje planov ni predvidenih nobenih sankcij. Doslej še nihče ni odgovarjal zaradi odstopanj od začrtanih ciljev in nalog. Ko govorim o odgovornosti, mislim predvsem na odgovornost zveznih organov, ki zaradi nerealnih in prepozno sprejetih sistemskih zakonov ne omogočajo združenemu delu, da bi bilo pravočasno seznanjeno s pogoji gospodarjenja (tipični primer za to je devizni zakon) in da se pogoji gospodarjenja ne bi prehitro spreminjali. Naj omenim še visoko inflacijo, ki otežkoča realno načrtovanje ter spremljanje izvajanja planskih nalog. Ko bodo te stvari urejene, bomo veliko lažje prenašali odgovornost za izvajanje planov nekaj stopnic nižje, to je na vodstvene in samoupravne strukture v združenem delu.

Za mercatorovce van Slovenije

Ima nešto važno

Stvaranje elastične i efikasne koordinacije
Centar za informisanje

Godišnja sednica će se održati 20. novembra

Nakon što su se radne organizacije udružile u SOUR MERCATOR-KIT, koordinaciono telo sindikata na nivou SOUR-a radilo je prvih deset meseci ove godine na taj način da su se sastajali članovi KO oba prethodna sistema. Pri tome su bili svesni da će biti na izbornoj sednici krajem 1985. godine izabran odgovarajući organ. Na osnovu odluke koordinacionog odbora sindikata ta će se sednica održati 20. novembra.

Osim izbora, predviđeno je da delegati saslušaju i usvoje izveštaj o radu KO u proteklom mandatnom periodu, usvoje novi pravilnik o organizaciji i radu koordinacionog odbora, te zacrtaju smernice svog akcionog programa.

KO sindikata trebalo bi da bude sastavljen prema sličnom ključu kao izvršni odbor radničkog saveta, tako da u njemu budu zastupljene sve delatnosti i sve regije koje pokriva SOUR; pri tome bi prioritete grane

imale u KOS po više delegata. Efikasnost i veću elastičnost koordinacionog odbora obezbedili bi delovanjem po aktivima za pojedine grane delatnosti i izborom većega broja potpredsednika koji bi bili zaduženi za pravljenje problematike u određenoj delatnosti – analogno odborima sindikata na nivou republike.

Ovo su ideje, koje bi trebale biti obuhvaćene poslovnikom. Naravno – ako ih članice prethodno usvoje.

Delegacija NDR obiskala naš sozd

Pomoćnik ministra NDR za kmetijstvo in živilsko industrijo, tovariš Freitag. Foto Andrej Dvoršak

Vladna delegacija Nemške demokratične republike s področja kmetijstva in prehrabene industrije, pod vodstvom ministra za kmetijstvo NDR tovariša Freitag (spremljal jo je tudi pomoćnik zveznega sekretarja za kmetijstvo, Franček Pajeng), je bila pred kratkim na delovnem obisku v našem sozdu.

S predstavniki SOZD MERCATOR-KIT se je pogovarjala o skupnih interesih in možnostih razširitve blagovnih tokov s področja in prehrabene industrije.

Kot nam je povedal Boris Kofol, svetovalec predsednika PO SOZD za zunanjo trgovino, smo se v pogovorih z nemško delegacijo omejili na področje tehnologije in inženiringa, ki ju imamo v sozdu. Ponudili smo jim sodelovanje pri inženiringu računalniško vodenih govejih farm in za izboljšave pasme, tehnologijo predelave sadja in vrtnin ter tehnologijo zbiranja in odvzema mleka.

Vsi ti predlogi so bili zajeti v protokol, kar pomeni, da lahko pričakujemo z nemške strani v kratkem tudi povratno informacijo.

Andrej Dvoršak

Za mercatorovce van Slovenije

Ima nešto važno

Povezivanje komunista u SOUR-u
Centar za informisanje

Konferencija treba da mobilise

U vreme, kada ubrzano planiramo platforme razvoja za sledeću godinu, kao i za srednjeročni period, komunisti u SOUR-u pripremaju akcionu konferenciju, na kojoj će razmatrati ciljeve petogodišnjeg plana razvoja SOUR MERCATOR-KIT.

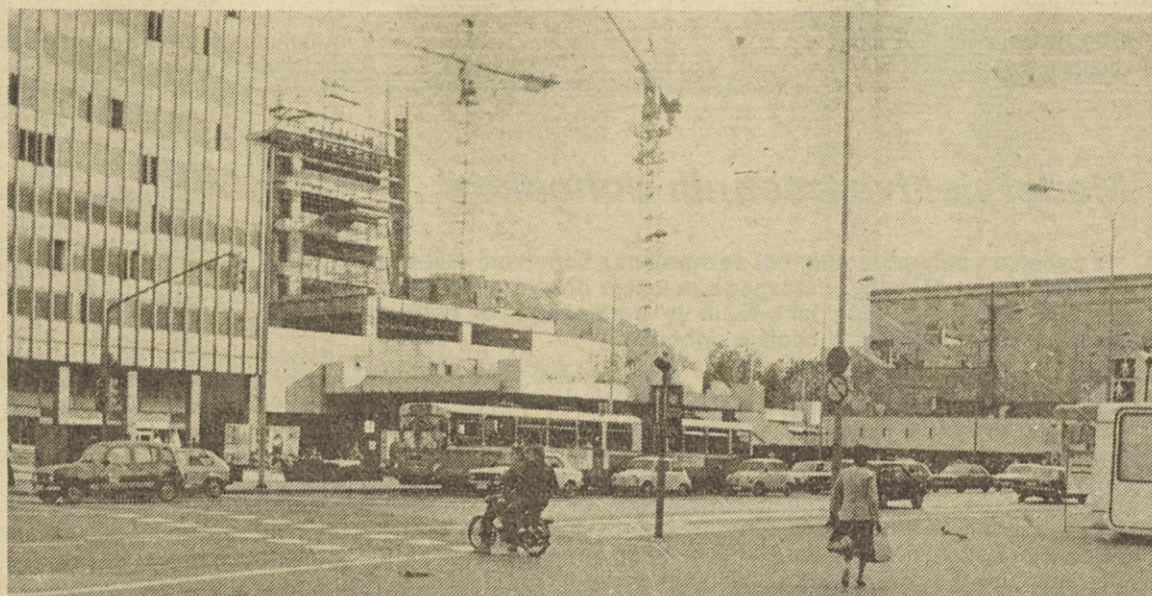
Za vreme priprema, izradjen je radni nacrt poslovnika akcione konferencije, kojim se opredeljuju ciljevi i metodi rada konferencije.

Za pripremu političkog dokumenta, za nesmetan tok konferencije, formulisanje stavova i zaduženja, te za praćenje sprovođenja usvojenih stavova biće imenovano radno predsedništvo. Kandidati za izbor u ovo radno telo su koordinatori rada osnovnih organizacija SK u našim velikim radnim organizacijama; time je istovremeno obez-

bedjena zastupljenost delegata iz svih grana delatnosti i regija SOUR-a MERCATOR-KIT.

Na osnovu ocene o racionalnosti ovakvog zbora komunista na nivou SOUR-a, dogovoreno je da će se konferencija održati u terminu, što bližem onome, u kome će radnici odlučivati o planovima, pošto je cilj konferencije da mobilise komuniste

Dogovoreno je, takodje, da će podneti stručno argumentovan nacrt platforme daljeg razvoja SOUR-a Anton Mastnak, zamenik predsednika PO SOUR-a.

Gradbišče sredi Ljubljane, med Metaliko in hotelom Union, je staro že nekaj let. Gradnja teče počasi, vendarle se nekaj že kaže, bi rekli. Videti je tudi novo Modno hišo, ki bo, kot smo že pisali v našem časopisu, konec prihodnjega leta odprla svoja vrata. Tako bo naposled MERCATOR-KIT prodrl v strogo središče glavnega mesta tudi z uglednejšimi prostori. Foto Mile Bitenc.

Miha Urbanija o bankah in bančništvu

Andrej Dvoršak

Banke upoštevajo naš glas

Direktorju Mercator-Interne banke, mag. Mihi Urbaniji je Ivan Andrašec iz Mercator-Ljubljanskih mlekarstev zastavil dvoje vprašanj. Zanimalo ga je, kaj se nam obeta v prihodnjih mesecih in kako SOZD MERCATOR-KIT lahko vpliva na poslovanje bank, katerih ustanovitelj in član je. Našemu tokratnemu sogovorniku na vprašanja ni bilo težko odgovoriti. Kot gospodarstvenik in član najvišjih organov Ljubljanske banke-Gospodarske banke zelo dobro pozna položaj.

»Tovarišu Andrašcu lahko na njegovo prvo vprašanje odgovorim le, da do konca leta ne bo prav nič bolje, kot je bilo doslej. Pomeni, da se bo gospodarstvo in kajpak tudi kmetijstvo še naprej ubadalo z enakimi problemi kot doslej. Vsaj tako kažejo sprejeti gospodarski ukrepi,« je začel odgovarjati mag. Miha Urbanija.

»Med dobrodošliimi ukrepi za reševanje kmetijske problematike v naši republici je vsekakor treba na prvem mestu omeniti preusmeritev dela sredstev družbenopolitičnih skupnosti v kmetijstvo, predvsem v primarno kmetijsko proizvodnjo. Gre za brezobrestna posojila, le šest odstotkov marže moramo dati poslovnim bankam.

O delitvi tega kapitala med gospodarske subjekte so mnenja dokaj različna. Naše stališče je, da je razdelitev sredstev med vse zadrage in kombinatne razvodenela namen ukrepa. Sredstva so bila razdeljena pod pogojem, da ohranijo prvotno proizvodnjo, zato z njimi niso bili rešeni problemi nekaj posameznih kmetijskih organizacij, ki poslujejo z izgubo. Zaradi nesorazmerja cen, ki so posledica tako imenovane socialne politike, pri osnovni prehrani izgube še naraščajo, zato bi bilo bolj smotno, da bi sredstva DPS usmerili v te organizacije in jim tako pomagali prebroditi krizo. Ker pa so sredstva razpršena, večina organizacij dobi majhne zneske, ki ne zagotavljajo učinkovitosti.

Znano je, da je skupščina SR Slovenije sredi leta sprejela ukrepe za izboljšanje gospodarjenja v kmetijstvu. V delovanje na tem področju smo se preko republiških ustanov in poslovnih bank vključevali tudi mi. Večina predlogov za odpravljanje težav je bila naslovljenih na banke. Te naj bi za primarno proizvodnjo zagotovile fiksne obrestne mere, reprogramirale naj bi posojila za naložbe in spremenile del obratnih sredstev v trajna obratna sredstva.

Glede na to, da poslujemo z več temeljnimi bankami v republici, lahko rečemo, da je bil odziv zelo različen, večinoma komaj zaznaven. Banke so se izgovarjale, da se morajo obnašati kot »ekonomski subjekt«, se pravi gospodarska organizacija, da so zaradi visokih tečajnih razlik dohodkovno neuspešne, da jih zavezujejo sporazumi Združenih bank Jugoslavije o politiki obrestnih mer itd.

Nemalokrat je bilo slišati, da se povsod po svetu problemi proizvodnje osnovne prehrane rešujejo s sistemskimi ukrepi, ne pa z neekonomskimi ukrepi

osnovnih bank. Tudi pri nas imamo razne intervencijske sklade za pospeševanje pridelave hrane, vendar so ti neznatni v primerjavi s celotno problematiko kmetijstva, razen tega pa temelje na prispevkih združenega dela, ki pa je že sedaj (pre)obremenjeno.

Tudi odziv Ljubljanske banke-Gospodarske banke (LB-GB) je bil komajda zaznaven. Svoje stališče utemeljuje s tem, da ima največje devizno neravnovesje v sistemu Ljubljanske banke-Združene banke (LB-ZB) in da to znaša preko 200 milijonov dolarjev oziroma več kot polovico vsega deviznega nesorazmerja LB-ZB. Večina ga izvira iz naložb v infrastrukturne objekte republiškega pomena, ki zagotovo niso le breme združenega dela pri LB-GB. Sicer pa se je ta banka odločila, da bo kmetijstvu pomagala tako, da bo del sredstev, v letošnjem letu namenjenih za naložbe v osnovno kmetijsko proizvodnjo, ki niso bila porabljena, namenila za

trajna obratna sredstva kmetijskim organizacijam, ki poslujejo z izgubo.

To pomeni, da se na eni strani izboljšuje stanje trajnih obratnih sredstev in, na drugi strani, da banka zagotovi sredstva po ugodnejših obrestnih merah – 39 do 44 odstotkov, kar pa je za kmetijstvo še vedno prevelika obremenitev. Na ta način smo v LB-GB dobili okoli 90 milijonov dinarjev, ki smo jih posredovali tistim ozdom našega sistema, ki so imeli izgubo.

To pa je tudi že del odgovora na vprašanje, kako sodelujemo z LB-GB. Lahko rečem, da je naše sodelovanje dobro. Banka se zaveda, da je MERCATOR-KIT kot sistem zelo velik in da lahko bistveno vpliva na odločitve in poslovno politiko banke, pa tudi na njeno poslovno uspešnost.

Omenil sem že, da nismo iz-

koristili vseh posojil za naložbe. Vzrok je v nizki akumulativnosti kmetijstva, kar onemogoča zagotavljanje lastne udeležbe v finančnih konstrukcijah, prav tako pa nam sedaj, kot nam je v preteklosti, manjka programov, s katerimi bi lahko izkoristili predvidena sredstva za naložbe pri LB-GB.

Ko govorimo o našem medsebojnem sodelovanju je treba upoštevati tudi to, da sta kar dva predstavnika našega sozda v izvršnem odboru (Miha Urbanija in Draga Vaupotič, op. p.), več naših delegatov pa je tudi v skupščini bank.

Oba delegata imata za seboj močne konference delegacij, katerih stališča zastopata v organih banke. Poudariti moram, da smo v preteklem obdobju dokaj uspešno uveljavljali stališča članic sozda, zlasti v izvršnem odboru, čeprav je še nekaj področij, kjer nam to zaradi znanih vzrokov (Mednarodni monetarni fond, Združene banke, itd.) ne uspeva. Gre zlasti za politiko obrestnih mer.

Kaj lahko rečemo o tem, da banke vodijo »svojo« politiko? Glede na to, da je samo pri LB-GB nad tisoč članic zelo različnih dejavnosti, človek lahko dobi občutek, da banka ne ravna v skladu z njihovimi težnjami, a le, če gleda s stališča svoje ožje dejavnosti. Zavedati se moramo, da imajo probleme tudi v drugih dejavnostih, ne le v kmetijstvu in trgovini. Prav tako pa imajo delni vpliv na poslovanje bank tudi družbenopolitične usmeritve našega razvoja. Vse to vpliva na končno sliko njihovega poslovanja,« je zaključil mag. Miha Urbanija.

Besedo v štetnem intervjuju je predal Mitji Marinšku, direk-

torju Mercator-Mednarodne trgovine: »Sprajujem ga, kaj meni o novem deviznem zakonu in kako bo ta vplival na nadaljnje delo v M-Mednarodni trgovini? Drugo vprašanje, ki mu ga zastavljam, pa je: kako bi po njegovem mnenju lahko povečali lastne blagovne fonde za izvoz v sozdu MERCATOR-KIT? Znano je namreč, da je z združitvijo obeh prejšnjih sozdov novi sozd pridobil močno proizvodno zaledje.

Osnutki stališč CK ZKJ

Vesna Bleiweis

Model delitve osebnih dohodkov

V začetku septembra smo bili seznanjeni z osnutkom stališča CK ZKJ o uresničevanju ustavnega položaja delavcev pri odločanju o dohodku. V teh izhodiščih je predložen tudi enoten model delitve sredstev za osebne dohodke.

Model je izdelan po načelu »Za enako delo – enako plačilo.« Avtorji modela so neugotovljivi – vsaj za javnost. Prav gotovo pa je, da so Marxovo in kasneje Kardeljevo teorijo o nagrajevanju živega in minulega dela sprevrgli v temeljito birokratsko, antipartijsko, antisindikalno in antistabilizacijsko »mi-

Kmet in zavarovanje

Jože Kirm – M-KZ Krka, Novo mesto

Živi ne morejo v grob

S. 1. julijem 1983 je v veljavi nov zvezni zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Od tega dne dalje so zadrage in temeljne organizacije kooperantov obvezno zavarovale vse združene kmete in člane njihovih gospodarstev, ki so se takrat ukvarjali s kmetijsko dejavnostjo kot svojim edinim ali glavnim poklicem, v pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

V Sloveniji smo imeli že od leta 1972 starostno zavarovanje kmetov kot prehodno obliko. S sprejemom republiškega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, s katerim je bilo urejeno enotno pokojninsko in invalidsko zavarovanje delavcev v združenem delu in drugih delovnih ljudi, torej tudi kmečkega prebivalstva, pa smo celovito uredili tudi dolgo pričakovano socialno varnost kmetov. To je bil velik korak k izenačevanju pravic kmečkega prebivalstva z delavci, zaposlenimi v združenem delu.

Kmetje imajo pravico, da si sami izbirajo osnovo, od katere se bodo zavarovali, to se pravi, da je obseg pravic v zavarovanju odvisen od višine prispevka. Kmetje, ki se zavarujejo od osnove, ki ni nižja od zneska najnižje pokojnine (od 4. zavarovalnega razreda navzgor), so zavarovani v enakem obsegu kot delavci v združenem delu.

Vendar na tem področju še nismo uspeli zadovoljivo rešiti vseh problemov, s katerimi se kmetje srečujejo pri uveljavljanju svojih pravic. Res smo z izvajanjem zakona, ki zahteva precej sredstev tudi iz naslova združenega dela, začeli v neugodnem času, ko materialne možnosti družbe niso najboljše, vendar bi opozoril le na težave pri uveljavljanju pravic kmetov, ki so pri kmečkem delu utrpeli poškodbe in postali invalidi.

Oglejmo si primer. Kmet je pri podiranju lesa v gozdu, ko se je nanj zrušila bukev, dobil trajno poškodbo (zlom hrbtnice, reber in noge v gležnju). Zdravstveno stanje se mu poslabšuje in je nesposoben za opravljanje večine kmečkih in gozdarskih del in za pridobivanje dohodka. Ker je bil še posebno zdravstveno zavarovan, je v času bolniškega staleža dobival tudi nadomestilo osebnega dohodka. Po končanem staležu je odbor za uveljavljanje pravic zahtevo za invalidsko upokožitev s sklepom zavrnil in ga spoznal za invalida III. kategorije, z napatkom, da je sposoben opravljati delo kmeta s polnim delovnim časom, vendar z omejitvijo dvigovanja bremen, težjih od 10 kg.

Pa smo pri problemu! Kmet je nesposoben za opravljanje skoraj vseh kmečkih in gozdarskih

del, ker se ta opravljajo večinoma stoje, s hojo, pogostim pripogibanjem in obremenitvami, ki so povsod, razen morda pri čiščenju fižola ali vezanju vinske trte taka, da zahtevajo dvigovanje in obremenitve preko 10 kg. Ta kmet pa živi visoko v hribih, tu je delo zaradi nagnjenega terena še bolj naporno in ga je mogoče le delno mehанизirati.

Kmet je nesposoben za prido-bitno delo, torej za ustvarjanje sredstev za preživljanje in plačevanje prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za zdravstveno zavarovanje, davkov in drugih predpisanih dajatev.

Kako naj kmet izkoristi pravico, ki mu jo zakon formalno nudi, to je pravico do razporeditve na druga ustrezna dela in naloge, do ustrezne zaposlitve, primerne njegovim preostalim delovnim zmožnostim, če pa na kmetijah takšnih del, ki bi tudi dajala dohodek, skorajda ni?

Kako in kje se bo za kmete, pri katerih je podana preostala delovna zmožnost (pri moških, mlajših od 50 let in pri ženskah, mlajših od 45 let), praktično izvajala prekalifikacija oziroma dokvalifikacija?

Kmetje večinoma niso večši poslovni pri uveljavljanju svojih pravic. Postopki za reševanje pritožb se vlečejo, čeprav bi moral posamezni organ pri Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja (SPIZ) o posamezni zahtevi odločiti v roku dveh mesecev. Postopki za uveljavljanje pravic pa tečejo od odbora za uveljavljanje pravic, preko odbora za varstvo pravic, posebnega sodišča združenega dela pri SPZ, do Sodišča združenega dela Slovenije. Drugi in tretji organ skoraj vedno potrdira sklep odbora za uveljavljanje pravic. Kmet – invalid pa je v tem času, kljub temu, da se je zavaroval za primer bolezni, nesreče in starosti, brez sredstev za preživljanje, prepuščen dobri volji drugih članov družine ali sosedov. Sam si ne more veliko pomagati, živ pa ne more v grob.

Prav bi bilo, da bi pristojni organi uveljavljanje pravic kmetov – invalidov III. kategorije reševati hitreje in z večjim poslušom.

mulativno nagrajevanje živega in minulega dela.

V težnjah, da se opremo na lastne sile, je obravnavanje osebnega dohodka kot izključno socialne kategorije nedopusten. Osebni dohodek je kategorija dela in njegovih rezultatov, ne pa sredstvo in pot, po kateri naj bi blažili in dušili neskladja med proklamacijo in resničnostjo.

Navadili smo se iskati in valiti krivdo na vidne in nevidne sile, ki naj bi posredno ali neposredno vplivale na konstelacijo na našem samoupravnem nebu. Bo v primeru, če bo model uveljavljen, možno pokazati na silo, ali pa se spet samo resignirano vprašati quousque tandem (kako dolgo še) do uresničitve ustavnega položaja delavcev pri odločanju o dohodku.

Namen rubrike Štetni intervju je omogočiti bralcem več medsebojnega dialoga pred javnostjo. Ni namenjena izpovedim in življenjepisu, ampak želi spodbuditi obravnavo žgočih vprašanj, ki zadevajo kar najširši krog. Vprašanja bodo naslovljena na tiste delavce, ki jih problem najbolj zadeva. To seveda ne pomeni samo vodilnih in vodstvenih. Rubriko bomo vzdrževali tako, da bo sedanji sogovornik predlagal naslednjega in mu zastavil vsaj eno ključno vprašanje, razgovor pa bo opravil naš novinar. Edini omejitvi pri vprašanjih sta: da je predlagani iz vrst članic sozda MERCATOR-KIT in da vprašanje ni žaljivo.

Iz psihologije prodaje

Franc Suhadolnik

Propaganda – pomemben dejavnik boljše prodaje

Propagando obravnavamo kot funkcijo marketinga, kot sestavni del poslovne politike, usmerjen na tržišče. Tako kot je za marketinško usmeritev poslovanja značilno, da so zahteve in želje potrošnikov gibalno delovanje in razlog poslovnim odločitvam, velja tudi za propagando, da mora od začetka do konca, torej od planiranja do izvedbe in preverjanja, ohraniti tesen stik s potrošnikom.

So določene razlike med propagando v proizvodni delovni organizaciji in tisto v trgovini. V vsakem primeru pa gre pri propagandi vedno za odločitev kaj propagirati, kateri izdelek ali uslugo, in s kakšnim propagandnim sporočilom. Tu moramo upoštevati nekaj splošnih načel:

1. Daleč proč od stihjskega dela v propagandi. Boljši je slab plan kot improvizacija.

2. Le določena količina vlaganj v propagando je optimalna. Tu zadevamo ob vprašanje načrtovanja sredstev. V praksi poznamo različne načine zbiranja sredstev.

3. Propagandna sporočila bodo uspešna, če se bodo razlikovala od konkurenčnih po vsebini in obliki in, če bodo poudarjala lastnost izdelka, ki jih konkurenčni izdelek nima. Znanstveno je dokazano, da je zvestoba kupcev eni blagovni znamki toliko večja, kolikor večje so razlike med posameznimi izdelki.

4. Pri načrtovanju propagande za potrebe trgovine se je treba odločiti bodisi za propagiranje usluge, ki trgovsko dejavnost loči od konkurenčnih, za posamezen izdelek ali skupino izdelkov (vsega, kar je v trgovini, ni mogoče posamič propagirati) ali pa za »dodatno prednost«, ki kupce vabi v trgovino. Razumljive so velike razlike v propagandi za specializirane trgovine in veleblagovnice. Za slednje je s poskusi dokazano, da je med številom obiskovalcev blagovnice in številom nakupov premo sorazmerje tudi tedaj, če kupci niso vstopili z namenom, da bi karkoli kupili.

Izdelava propagandnega sporočila

Oblikovanje oglasa, pisanja besedil in ostalih propagandnih sporočil je delo specializiranih strokovnjakov. Vseeno pa lahko rečemo, da mora biti oglas opazen in živ. V sredstvih javnega

obeščanja je vedno več oglasov. Vsi se potegujejo za delček kupčeve pozornosti, uspejo pa le tisti, ki so se dvignili nad povprečje.

Veliko navidez lepih oglasov je propadlo, ker so hoteli biti preveč izvorni. Privlačnost sama ne more biti edini namen sporočila. Če je nesmiselna ali če ni v zvezi z vsebino propagandnega sporočila, je slabša od povprečnosti. Oglas, ki bi ga v našem časopisu objavil v arabski pisavi, bi bil prav gotovo opazen, ne pa tudi bolj učinkovit kot bel oglasni prostor, ki bi ga vsi opazili. Tudi na glavo obrnjen marek bi pritegnil pozornost, vendar ga ne bi kazalo uporabiti za predstavitve nove modne obleke.

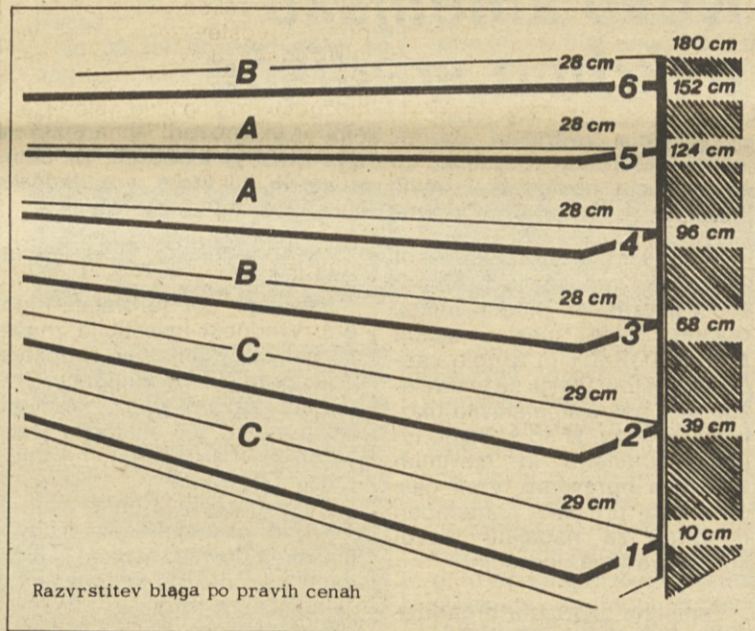
Edina zanesljiva in dokončna presoja učinkovitosti oglasa ali dokončne oblike propagandnega sporočila je na strani potrošnika.

Propaganda na prodajnem mestu

Na temo »kako ste se seznanili s trgovsko delovno organi-

zacija?« je bilo v praksi narejenih že veliko raziskav. Izredno zanimivi izidi so pripeljali do ugotovitev, da se v vseh različnih primerih več kot polovica ljudi seznanja z delovno organizacijo v »sami prodajalni«, šele na drugem mestu je bil »pogovor z znanci«, nato pa sledijo TV, časopis in radio. Iz teh ugotovitev bi lahko potegnili zelo pomembna zaključka, ki naj bi bila tudi osnovna elementa za razmišljanje v bodoče v sozdu MERCATOR-KIT:

1. V propagandi na prodajnem mestu mora kupec spoznati vsa propagandna sporočila, ki jih je dojel preko ostalih medijev. V prvi vrsti gre tu za ureditev trgovin. Temelj je bil postavljen na zadnji seji delavskega sveta sozda, kjer je bila sprejeta celostna podoba SOZD MERCATOR-KIT. S sprejetjem tega pomembnega elementa smo sprejeli tako imenovano propagandno konstanto in hišni slog. Propagandna konstanta obsega ime podjetja in grafično obliko, zaščitni znak in značilno barvo. Hišni slog je širši pojem in prav

tega moramo takoj pričeti izvajati v praksi in to v hitrejšem tempu. Obsega vse oblike, od zunanega videza stavbe, ureditve vhoda v trgovino, razporeditve prodajnih površin, uniform prodajalcev, do popolne grafične oblike vse dokumentacije, ki jo izdaja podjetje, in načina propagiranja. Bistveni pomen vseh teh oblik je lahka in hitra razpoznavnost trgovske delovne organizacije. Dosti trgovin pri nas je še vedno v amorfnem povprečju. Komaj se ločijo med seboj. So pa tudi izjeme, ki z načinom pojavljanja in obliko prodajalnih gradiv enotno, lahko spoznavno obliko.

2. V različnih medijih (časopisih, radiu, TV) objavljamo svoje oglase. To delo je stihjsko in ni organizirano. Če so oglasi dobri, jih potrošniki ohranijo v spominu vsaj podzavestno (oglas »Pri Mercatorju dobite vse!« je še danes nepozaben). Oglas mora biti tak, da kupca spomni na vsebino, tudi ko stopi v prodajalno. Malo truda in še manj sredstev je potrebnih za izdelavo propagande na prodajnem mestu. Ta propaganda je lahko vidna in slišna. Kupca mora spremljati od trenutka, ko seže po izdelku. Žal je to področje pri nas še popolnoma neraziskano.

Omenil sem že, da so kupci najpomembnejši prenosniki propagandnih sporočil. Ime Mercator mora ponovno prodreti v ušesa kupca, morda z drugim refrenom. Trgovine morajo imeti enoten koncept aranžiranja. Poiskati moramo stalno obliko, prostor ipd. v medijih, kjer bomo poleg izredno pestre proizvodnje propagirali najrazličnejše trgovske usluge. Da pa bomo dosegli željene učinke, bo treba stalno izobraževati ljudi – ustrezne strokovnjake za izdelavo propagandnega sporočila, aranžerje, poslovodje in druge trgovske delavce. Iz klasične prodajno-komercialne usmeritve se bo treba preusmeriti v koncept marketinške usmeritve. **Ne velja več:** »Izdelali smo določen izdelek; poiskati moramo prodajalce, ki ga bodo sposobni prodati.« **ampak:** »Ugotovili smo, da potrošniki potrebujejo določen izdelek; naši proizvajalci oziroma trgovci ga bodo morali poiskati.« Vse se torej vrti okrog končnega potrošnika.

Kako privabiti kupca?

Omenili smo hišni slog trgovske organizacije in propagand-

no konstanto. Kako sedaj napraviti univerzalni koncept in vplivati na potrošnika, da bo prišel v naše trgovine? Zaradi prevelikih razlik, kot so na primer lokacija, videz, privlačnost, izložbe, vhod, parkirišče, lokalni pogoji, izbira, oprema trgovine, prodajno osebje itd., normativa ni moč napraviti. Natančnih modelov za prikazovanje blaga v trgovinah ravno zaradi naštetih razlik ni, so pa nekatera splošna pravila, kako naj se blago razstavlja. Načela:

Preglednost: kupec mora že pri vhodu v samopostrežbo videti, kje je določeno blago.

Sortiranost: blago mora biti smiselno sortirano, da ga bo kupec čimprej našel. Prodajne police morajo biti praviloma napolnjene in pregledane. Isto blago mora biti skupaj.

Stalen prostor: vse blago mora imeti svoje mesto, kar prodajnemu osebju omogoča, da nadzira in pravilno polni police, potrošniku pa, da željeno blago čimprej najde.

Enoten pristop: do vsakega izdelka mora kupec priti na čim lažji način, da kar najhitreje in z najmanjšim fizičnim naporom izbere blago.

Odgovarjajoča količina: na določeno mesto moramo zložiti vedno tolikšno količino blaga, kolikor je potrebno za nemoteno prodajo.

Poleg teh načel poznamo še pravila, ki veljajo za samopostrežbe:

– vhod v trgovino ne sme biti prepoln. Če deluje kot vrat od steklenice, marsikateri kupec ne stopi v trgovino;

– ko kupec vstopi v trgovino, običajno napravi nekaj korakov, preden se odloči za nakup. Po teh korakih moramo kupca ohrabriti za nakup in mu ponuditi privlačno blago, ki bo zbudilo njegovo zanimanje;

– težje in večje izdelke, kot so moka in pijače, ne smemo postavljati pri vhodu, ker so težki, pa tudi košara je prehitro polna in kupec izgubi spodbudo za nadaljnji nakup;

– izdelke z visoko maržo moramo dati k najbolj iskanim izdelkom;

– ni priporočljivo razstavljati iskane izdelke enega nasproti drugemu, ker pride do nepotrebnega prerivanja;

– kupcu moramo preprečiti, da bi lahko šel po kakšni skrajšani poti skozi prodajalno;

– oddelki morajo biti označeni z napisi in simboli.

Razstavljanje blaga

V želji, da v posamezne trgovske objekte pridobimo čim več kupcev, moramo poiskati ustrezne prodajne akcije, ki veljajo za vse trgovine določenega tipa. Vsak teden poiščemo dva do tri privlačne izdelke, ki jih moramo propagirati. Te izdelke moramo namestiti tako, da bo kupec prišel do njih šele, ko bo šel mimo drugih, dohodkovno zanimivih izdelkov. Tako bomo uspeli še dodatno kaj prodati. Da pa bi pri tem uspeli, moramo upoštevati že preizkušeno teorijo »treh pozicij cene«.

Po tej teoriji razstavljamo istovrstne izdelke različnih cen na različna mesta.

– Izdelke s srednjo ceno dajemo na najugodnejše mesto, ki za povprečnega kupca leži v višini oči oziroma iztegnjene roke.

– Izdelki z najvišjimi cenami so namenjeni premožnejšim kupcem in jih dajemo na najvišjo polico, pod izdelke s srednjo ceno, tako da bodo kupci izdelkov s srednjo ceno dobili vtis, da so opravili ugoden nakup.

– Izdelki z najnižjimi cenami so namenjeni tistim kupcem, ki običajno primerjajo cene in iščejo najcenejše blago. Ker je marža pri teh izdelkih manjša kot pri prvih, takšni izdelki niso tako zanimivi, zato jih dajemo na najnižje police.

Iz računalniških centrov

V sektorju za AOP pripravljamo prehod na računalniške obdelave za naslednje ozde:

Evidenca nabave blaga z obračunom prometnega davka in saldakonti 222

– M-Rožnik, TOZD Dolomiti

– M-Agrokombinat, TOZD KTS

Hranilne vloge

– M-KZ Dobropolje

Osnovna sredstva

– M-Agrokombinat – vse OZD

– M-Nanos – vse OZD

Obračun osebnih dohodkov

– M-Rožnik, TOZD Jelka

– M-Sora, Žiri

– Zveza vodnih skupnosti SRS

– Podj. za urejanje hudournikov

– M-Rožnik, TOZD Savica

Materialno poslovanje

– M-Konditor

Menični promet

– M-Interna banka

Terminalske obdelave

– M-Rožnik, TOZD Trgopromet

– M-Rudar, TOZD Preskrba

– M-Nanos

– Ne vem, če je to pravo obračanje zalog – nekaj pa vendar je!

M-Agrokombinat Krško pomemben član sozda MERCATOR-KIT
Center za obveščanje

Skromni začetki krškega velikana

Agrokombinat Krško je pred nedavnim slavil 20-letnico delovanja. V občini sodi med največje delovne organizacije, glede na svoje proizvodnje in pridelovanje hrane pa krepko prestopa občinske meje. Do rezultatov, s katerimi se danes ponaša, ni prišel preko noči...

V 1965. letu se je v Agrokombinat Krško združilo nekaj kmetijskih organizacij. Tako je postal neposredni nosilec dotodanje kmetijske dejavnosti in vseh, za uspešno kmetijsko proizvodnjo potrebnih spremljajočih dejavnosti. Postal je tudi neposreden nosilec kmetijstva in živilske predelave na območju občine, s tem pa tudi naslednik vseh tistih izkušenj, ki so si jih ljudje pridobili skozi stoletja.

Vse krško grozdje

Začetek organizirane vinogradniško-vinarske dejavnosti na Dolenjskem predstavlja ustanovitev Vinske zadruge Kostanjevica v letu 1929. Postala je povezovalca razdrobljene vinogradniške proizvodnje in nosilec prodaje dolenjskih vin. Preko svojih kleti je postala tudi pomemben posredovalec novih strokovnih znanj in dosežkov s področja vinogradništva kmetom, svojim članom.

Začetna zmogljivost zadrugne kleti je bila 260 hektolitrov. Imela je samo osnovno vinarsko opremo. Pridelali so toliko kakovostnega cvička, da so ga začeli prodajati na širše območje Slovenije in Hrvaške.

Naslednji pomemben mejnik sedanjega tozda Vinogradništvo – kleti je bilo leto 1964, ko so pričeli z organizirano obnovo vinogradov na družbenih površinah na Sremiču. To je bila osnova družbeno organizirani proizvodnji in drugi zasebni obnovi. Te obnove so oživele že propadajoče zastarele vinograde in nakazale novo pot v pridelavi grozdja.

Nadaljevanje procesa obnov je bila usposobitev polnilnice za vino v Kostanjevici, z zmogljivostjo 12 hektolitrov na uro. Tipizirano vino enotne kakovosti je zato našlo potrošnike tudi tam, kjer so do tedaj cviček težje prodajali. Leta 1972 je bil zgrajen obrat za predelavo grozdja in povečana klet. Z izgradnjo nove sodobne polnilnice ter povečanjem kletnih in predelovalnih zmogljivosti v letih 1981 in 1982 je bil zaključen razvoj te dejavnosti in omogočen prevzem tržnih viškov grozdja na obnovah, ki so potekale do leta 1982 in dosegle 800 hektarjev v družbenem in zasebnem sektorju.

Danes ima TOZD organizirano proizvodnjo grozdja na 73 hektarjih družbenih površin in sklenjen samoupravni sporazum za predelavo, nego, šolanje, stekleničenje in promet z vinom, za organizirano družbeno proizvodnjo, katere nosilec je TOK Kooperacija, DE Kooperacija. Predelovalne zmogljivosti 5000 ton grozdja, kletne zmogljivosti 37.400 hektolitrov, polnilne zmogljivosti 2500 litrov na uro in ustrezni kadri zagotavljajo kakovosten prevzem, predelavo, donegovanje in pripravo vina za promet, za vse proizvedene količine grozdja v občini Krško.

Gozdovi jablan in hrušk

Temelji intenzivnega sadjarstva na območju Krškega so bili položeni leta 1952 s prihodom Gvida Vesela, ki velja za pionirja slovenskega in jugoslovanskega plantažnega sadjarstva. Hkrati je bilo treba zaorati tudi v ledino zastarelega mišljenja ljudi, polnega nasprotovanj in pe-

simizma. S trdim delom in s še tršo voljo je prizadevnim delavcem uspelo spremeniti podobo kraja.

Prvo cvetje s 50 hektarjev nasadov hrušk, jablan in breskev je dalo tudi prve sadove. Del teh nasadov še danes, po več kot 30 letih, bogato rodi. Pridobljene izkušnje so vodile v razširitev nasadov. Nastali so načrti za prvo slovensko ravninsko plantažo v strnjem kompleksu 266 hektarjev, v Stari vasi pri Krškem. Spomladi 1964. leta so bile tu posajene prve sadike. Ti nasadi so sicer še v polni rodnosti, so pa tehnično in tehnološko že zastareli, zato jih bo treba čimprej obnoviti.

Od 1972. do 1981. leta je sledilo tretje obdobje obnov sadnih nasadov v najintenzivnejši obliki tako imenovanega sistema sodobnih gostih nasadov, na šibkih vegetativnih podlagah z 2500 in več drevesi na hektarju. Prednosti teh nasadov so v visokih ekonomskih učinkih, zgodnji, polni in redni rodnosti, veliki kakovosti plodov, visokih hektarskih pridelkih in olajšanem delu, z večjimi delovnimi učinki. Te obnove so že kmalu dale rezultate. v zadnjih letih je TOZD Sadjarstvo drugi največji proizvajalec sadja v SR Sloveniji in tudi eden največjih izvoznikov. Ima visoke hektarske pridelke in tudi velik ostanek dohodka. Sodi med najuspešnejše tozde v republiki. Z družbeno proizvodnjo zadnjih let in v vse večjo kooperacijsko proizvodnjo je Krško v zadnjih petih letih postalo eno najpomembnejših slovenskih sadjarskih središč – ne le po številu hektarjev nasadov, temveč tudi po pridelkih.

30.000 pujsov letno

Nadaljnje pomembne dejavnosti opravlja TOZD Poljedelstvo-meso, ki gospodarja na 320 hektarjih kmetijskih površin in dosega dobre rezultate tudi na melioriranih površinah in v proizvodnji govedi. S svojo klavniško dejavnostjo oskrbuje celotno območje občine s svežim mesom in v veliki meri tudi z izdelki. Skoraj petino mesa in izdelkov prodajo zunaj območja občine.

Najpomembnejša in tudi najboljše dejavnost tega tozda postaja farmska vzreja prašičev. Nova forma za letno proizvodnjo 30.000 prašičev ni pomembna samo zaradi svojih zmogljivosti.

Prva vselitev prašičev je bila 26. decembra 1984, letos pa bo s farne oddanih okrog 2.700 prašičev. Zgrajena je bila z združenimi sredstvi in sovlaganjem, tako da bo tudi proizvodnja namenjena dvema organizacijama, in sicer M-Mesni industriji Ljubljana (20.000 prašičev) in M-Nanosovemu tozdu TMI (10.000 prašičev letno). Podaljšek prireje na farmi je klavnica, ki jo bo treba postopno prilagajati novim razmeram.

Nadaljevalec tradicij

Najbolj neposredno nadaljuje dejavnost zadrugnih organizacij TOK Kmetijstvo, trgovina, storitve. S svojo dejavnostjo oskrbuje 1.200 kmetov in pokriva celotno območje občine s 17.880 hektarjev kmetijskih površin. Od tega je 6.600 ha njiv in vrto, 740 ha sadovnjakov in nekaj nad 1.000 ha vinogradov. Ostalo

so travniki in pašniki, ki jih je nad 9.300 ha.

V strukturi zadrugne proizvodnje je še vedno glavna panoga živinoreja, proizvodnja mesa in mleka, prašičev, nato pa žita, krompirja, jabolk in grozdja. V zadnjem obdobju je bil dosežen velik napredek pri proizvodnji ribeza in ostalega jagodičevja ter vrtnin za predelovalno industrijo. Pri načrtovanju nadaljnje razvoja je posebna skrb posvečena preusmerjanju kmetij.

Na področju izboljšave zemljišč, agro in hidromelioracij, so bili v preteklem obdobju doseženi veliki uspehi: hidro in agromelioracije so bile opravljene na 490 ha, komasacije na 560 ha, agromelioracije na 180 ha in melioracije na manjših površinah 60 ha. S temi deli je bila zagotovljena perspektiva majhnih kmetov, dolgoročno pa tudi pridelki za tržno proizvodnjo.

Pri uresničevanju sprejetih razvojnih ciljev ni moč pogrešati v letu 1979 ponovno ustanovljene samostojne enote, Hranilno kreditne službe (HKS). Kljub zelo težkim obdobjem v razvoju hranilnice in posojilnice, je ostala zavest kmetov, da sta var-

čevanje in medsebojna solidarnost potrebna, živa vse do današnjih dni. To trditev dokazuje stalno naraščanje hranilnih vlog in razpoložljivih sredstev za kredite. Od leta 1979 do konca 1984 so se hranilne vloge povečale za več kot sedemkrat, razpoložljiva sredstva za kredite pa za več kot osem in polkrat.

Dejavnost HKS je usmerjena v zbiranje hranilnih vlog, bančnih in drugih sredstev ter v organiziranje združevanja sredstev za uresničevanje razvojnih programov združenih kmetov in njihovih skupnosti za povečanje proizvodnje hrane, s tem pa tudi za večjo ekonomsko in socialno varnost združenih kmetov. Poudariti je treba, da kmečke hranilne vloge niso namenjene osebni potrošnji, ampak so sredstva pretežno namenjena vlaganjem v proizvodnjo.

Iz sredstev hranilnih vlog in drugih virov je bilo v času delovanja, od 1979. do 1985. leta, odobrenih in izplačanih 1.652 investicijskih kreditov. Kredite je prejelo 832 kmetij in to v skupnem znesku 181.200.000 dinarjev. Večina investicijskih sredstev je bila porabljena za naložbe v proizvodnjo mleka in mesa – kar 62%, za mehanizacijo 21%, za sadjarstvo 6%, za obnovo vinogradov 4%, za nasade jagodičevja 3% in za ostale namene 4%.

Kompleksne ureditvene načrte je pripravila strokovna služba za 250 kmetij, in sicer 63 za prašičerejsko in 187 za govedorej-

Praznik TZO Agrooskrba v Škocjanu

Jože Kirm – M-KZ Krka, Novo mesto

Novo kmetijsko oskrbno središče

Temeljna zadrugna organizacija Agrooskrba, ki deluje v sestavi Mercator-Kmetijske zadruge Krka, je v četrtek, 10. oktobra pričela poslovati v novih prostorih, ki stoje v najlepšem delu Škocjana, prijetnega središča bogate kmetijske okolice.

Kmetijski oskrbni center, kot so mu dali ime, so slovesno odprli v prisotnosti predstavnikov občine Novo mesto, sozda MERCATOR-KIT in drugih vabljanih gostov. Slavja se je udeležilo tudi precejšnje število okoliških kmetov, ki so si, kljub lepemu vremenu in številnim kmečkim opravilom, vzeli čas, da skupaj proslave pomemben dogodek za nadaljnji razvoj kmetijstva tega področja.

Temeljna zadrugna organizacija je dolga leta poslovala v starih, nefunkcionalnih, predvsem pa premajhnih prostorih. Ko je zadruga preusmerila pridelovanje hmelja na Šentjernejsko polje, sta hmeljska sušilnica in skladišče hmelja v Škocjanu ostala prazna. Zaradi tega so si delavci in kmetje začeli prizadevati, da bi čimprej prišli na vrsto

za rekonstrukcijo sušilnice in skladišča.

Izvajanje del je trajalo leto dni. Vrednost investicije znaša 27 milijonov dinarjev. Sredstva so zagotovili: 10 milijonov Območna zavarovalna skupnost Novo mesto, 9,6 milijonov Mercator-Interna banka in 7,4 milijonov TZO sama.

Oskrbni center ima skupaj 1.370 m² prodajnih, skladiščnih in drugih površin. V njem je prodajalna za oskrbo kmetovalcev, skladišča za trgovsko blago in odkupljene kmetijske pridelke, prostore pa je tu dobila tudi uprava temeljne organizacije.

Območje, na katerem deluje TZO Agrooskrba, ima 3.068 ha obdelovalnih površin, v sodelovanje pa je v različnih oblikah vključenih 390 kmetij. Na področju TZO razvijajo pospešen proces intenziviranja kmetijske

**Mercator
v Posavju**

sko proizvodnjo. Velik del bremen in rezultatov povečanja kmetijske proizvodnje je na usmerjenih kmetijah, za katere so bili izdelani ureditveni programi.

Članstvo v sozdu – pogoj za razvoj

Agrokombinat Krško je postal član velike družine Mercatorja že v letu 1978. Od takrat dalje s skupnimi moči vsekakor lažje uresničuje svoje razvojne načrte in se s prodajo svojih pridelkov hitreje vključuje na večje območje. Dosedaj je uresničeni že kar lepo število naložb, kjer so pomembna tudi združena sredstva. Za potrebe M-Agrokombinata je bilo doslej porabljenih preko 200 milijonov dinarjev združenih sredstev in to za vinogradništvo, sadjarstvo, živinorejo ter izgradnjo skladišč in drugih infrastrukturnih objektov, potrebnih za opravljanje dejavnosti kombinata.

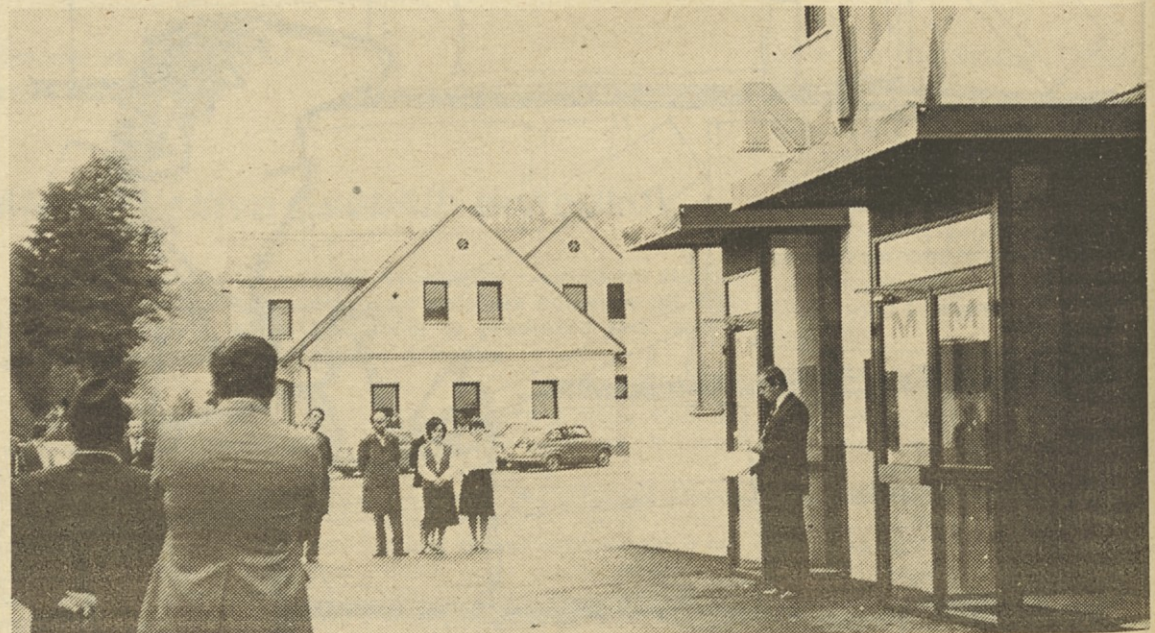
»Dosedanje skupno delo in izkušnje nam vsekakor vlivajo zaupanje, da bomo kot člani velike Mercatorjeve družine lažje prebrodili vse težave, ki jih življenje in vedno bolj ostre gospodarske razmere postavljajo pred delavce, kmete in strokovnjake,« pravijo v Mercator-Agrokombinatu Krško.

**Mercator
na Dolenjskem**

pridelave. Glavno tržnost, preko 80 odstotkov, predstavljata na tem področju mleko in meso. Povprečne letne stopnje rasti pridelave so nad 10 odstotkov in so v primerjavi z drugimi TZO v M-KZ Krka nadpovprečne.

TZO je, na primer, v 1984. letu dala tržišču 1.582.000 litrov mleka, 300 ton govedi, 140 ton prašičev, 287 ton pšenice in nad 300 ton drugih kmetijskih pridelkov, zelišč in gozdnih sadežev. Kmetom letno preskrbi povprečno po 1.700 ton umetnih gnojil, 20 ton sredstev za varstvo rastlin, 100 ton semen, veliko gradbenega materiala za kmetijske gradnje, kmetijske stroje, rezervne dele in drugo potrebno blago.

Z začetkom poslovanja kmetijskega oskrbnega centra so ustvarjeni pogoji za še uspešnejše delo. Kmetje in delavci so ponosni in veseli novih prostorov. Na odrekanje in trud, ki so ga žrtvovali za urejanje, so ob preselitvi v sodobne, svetle prostore, pazabili. Dajejo jim novih moči za delo, za večjo pridelavo in s tem za večji dohodek združenih kmetov, delavcev in TZO.

Z otvoritve kmetijskega oskrbnega centra v Škocjanu. Foto Jože Kirm

Plakete, priznanja in jubilejne nagrade

Alenka Por

Dan KŽK '85

Delavci M-KŽK Gorenjske in naši upokojeanci smo se že kar navadili, da se vsako leto v mesecu septembru zberemo in praznujemo Dan KŽK. Letos smo se zbrali 21. septembra na Gorenjskem sejmu v Kranju. Prireditelj je lepo uspela. V dopoldanskem času smo izvedli športna tekmovanja, popoldan pa smo v okviru kulturnega programa podelili plakete, priznanja in jubilejne nagrade.

Plaketa KŽK je najvišje priznanje, ki ga lahko prejme delavec ali skupina v okviru delovne organizacije. V letošnjem letu so plakete prejeli: **dr. Miloš Rus** za dosežke pri vzreji semenskega krompirja, mag. Anton Dolenc za dosežke pri razvoju mlečne proizvodnje in **delavci tozda Agromehanika Kranj** za dosežke pri razvoju kmetijske mehanizacije in trgovinske dejavnosti.

Priznanja za dolgoletno in dobro delo so prejeli naslednji delavci: Marija Ščap in Marija Sajovic iz tozda Kmetijstvo, Franc Sivec in Boris Kurent iz tozda Mlekarna Kranj, Janez Šantak iz tozda Oljarica Britof, Erna Vrhovec iz tozda Komercialni servis, Milan Lokar, Alojzija Hafnar, Ilija Juvanovič, Viktor Kavčič in Stane Burnik iz tozda Mesoizdelki Škofja Loka, Helena Gregori iz TOK Kooperacija Radovljica, Franc Cijan iz DSSS ter delavci enote Klavnica in ekspedit iz tozda Klavnica Jesenice.

Vsako leto ob tej priložnosti podeljujemo tudi jubilejne nagrade za 10, 20 in 30 let delovne dobe v delovni organizaciji.

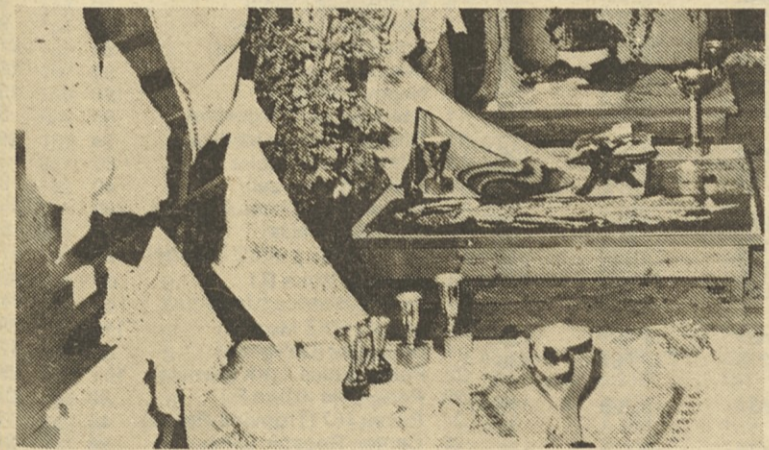
Za 10 let delovne dobe so nagrado prejeli: Delčo Andonov, Dušan Kocev, Valentin Remic, Ivan Šarlija, Draginja Adamovič, Branko Kondić, Zivorad Milovalnovič, Ivan Žuraj, Janez Grajzer, Stanko Jauh, Jože Koštrun, Janez Žepič, Franc Veihar, Frančiška Šenk, Antonija Jenko, Franc Kristan, Slavko Prosen, Zofija Tepina, Anton

Zupanc, Josip Toth, Stanislav Kovačič, Amalija Križnar, Suzana Umnik, Anton Florjančič, Stojan Kralj, Ante Majić, Andjelka Bernardić, Samil Muriš, Vida Ahačič, Janez Ahačič, Branko Čelik, Jože Jereb, Ivan Urh, Rado Žagar, Peter Kusič, Jože Kopic, Zorka Nenezić, Milan Oražem, Janko Stare, Branko Šinkovec, Jure Frlan, Anica Jamnik, Jožica Mohorčič, Zdravko Bevk, Alojzij Kraševac, Tanja Reščič, Lovrenc Kokalj, Sonja Colja, Helena Virant, Miroslava Mirkovič in Marija Božičević.

Za 20 let delovne dobe so nagrade prejeli: Frančiška Kuselj, Ivan Lubej, Florjan Jagodic, Ante Bile, Jože Lampe, Jože Drobun, Nada Skrbiš, Dušan Bodiroža, Milan Sekne, Milan Štirn, Marija Pavlin, Maks Pratnekar, Vladimir Škufca, Vera Milekič, Franc Bobnar, Ana Kern, Ignac Kmet, Neža Pikš, Vladimir Masten, Janko Bida, Stojanka Cvetkovič, Stane Jazbec, Alojz Kocet, Anton Potočnik, Jože Troha, Jože Urbanc, Janez Škarja, Andrej Javnornik, Franc Gregorc, Jože Markovič, Vera Smolnikar, Tončka Jagodic, Anton Čebašek in Karl Hadaš.

Za 30 let delovne dobe so nagrade prejeli: Franc Strahan, Ivanka Ahčin, Franc Pajk, Marija Ranisavljevič, Alojzij Ceglar, Anton Dolinar in Alojz Kisovec.

**Mercator
na Gorenjskem**

V okviru dneva KŽK smo letos prvič organizirali razstavo ročnih del naših delavcev in vzbudili med obiskovalci veliko zanimanja.

Na kranjskem sejmišču se oblikovalcem KŽK Gorenjske ni posrečilo, da bi KŽK oplodili s semenčico MERCATOR-KIT. Tudi drugim našim ozdom to ne gre preveč od rok, čeravno je poteklo že več kakor devet mesecev od ženitve. Foto Jaro Novak

32 let Mercator-Konditorja

Mile Bitenc

Svežina – odlika Zmajčkovega peciva

Že poznate Zmajčka? Zmajček živi na ljubljanskem barju in vsako noč peče slaščice v veliki ponvi. Veselo žvižga med delom in bruha ogenj iz nosnic, da pecivo veselo cvrči. Zjutraj pridejo strici z roznatimi tovornjaki, dajo Zmajčku veliko bonbonov in sladoleda, on pa jim da sveže slaščice.

No, nemara je to vse res, prav zagotovo pa drži, da brez Konditorja ne bi bilo nič. Ta sicer ni med zvanečimi in znanimi delovnimi organizacijami, saj je bila javnost vsa desetletja bolj naklonjena turbinam in težki industriji kot hrustljivo zapečeni žemljici in zadovoljnemu želodcu. Toda starejši Ljubljančani se bodo morda še spomnili kate re starih Konditorjevih pekarn iz časov, ko je bila žemlja iskano pecivo po dva dinarja. Male predvojne pekarnice so bile še do pred nekaj meseci hrbenica Konditorjeve proizvodnje. V zadnjih desetletjih se je ime podjetja nekajkrat zamenjalo, pa tudi sedež, ves čas pa se je ohranjala osnovna proizvodna usmeritev. In to je bila proizvodnja slaščic vseh vrst.

Tako je imelo podjetje leta 1952 pet poslovalnic in pekarn, s starimi pečmi, brez strojev, vse skupaj v dotrajanih zgradbah. Že takrat se je uveljavljala delitev dela med pekovskimi organizacijami in tedaj je začel Konditorjev predhodnik s proizvodnjo slaščic. Temu primerno je bilo tudi ime, ki ga je nosilo podjetje – Slaščičarne in pekarnice Ljubljana. V naslednjih desetletjih so bile ukinjene nekatere najbolj dotrajane pekarnice, na primer na Mestnem trgu in Trubarjevi cesti, sedež podjetja pa je bil prestavljen v Gradišče.

**Mercator
v Ljubljani**

Sredi šestdesetih let je delovna organizacija dobila sedanje ime, še vedno je prihajalo do številnih sprememb. Več delovnih enot je bilo priključenih, nekaj zastarelih pa tudi ukinjenih: Pekarne so se v tem času tudi specializirale za posamezne vrste peciva. Med mejniki, ki so še posebej pomembni za razvoj, je treba nedvomno omeniti leto 1978, ko se je Konditor pridružil Mercatorjevim članicam, kar mu je omogočilo nadaljnjo rast.

Posebno pomembno v 32-letni zgodovini Konditorja bo letošnje leto, saj je tokrat prvič celotna proizvodnja združena

pod eno streho. V novih proizvodnih prostorih ob Koprski cesti na Viču že od pomladi teče izdelava peciva hkrati na treh vzporednih linijah. Tu se vsako jutro peče in cvre čez sto vrst peciva. Marsikaj se je spremenilo v teh desetletjih, ena stvar pa še ostaja po starem. Delo se kot vedno začneja sredi noči. Ob treh ponoči je treba poprijeti, da kupci že zgodaj dopoldne dobe sveže pecivo.

Zmajčkov sladki butik

Zmajčkov butik izvrstnih slaščic so v Konditorju poimenovali akcijo, s katero se skušajo približati kupcu s kakovostjo in novimi izdelki. Zmajček bo imel svoj butik v vsaki večji trgovini Mercatorja in Ljubljanskih mlekarn, da bo tako blizu vsakomur. In seveda v vsaki od osmih Konditorjevih slaščičarn. Tu Zmajček že domuje. Vodilo butika pa je in bo nadpovprečno visoka kakovost v vsakem pogledu. Le najboljše je komaj še dovolj dobro, pravijo Angleži. Po vseh merilih morajo biti Zmajčkove slaščice najboljše na tržišču, kajti butična ekskluzivnost je v kakovosti, ne v eni sami prodajalni.

Poglejmo, kaj Zmajčkov butik ponuja našim šolarjem? Glede na ugotovitve, da prehrana v šoli pokriva že več kot polovico otrokovih energetskih potreb, so v Konditorju pripravili ustrezno pecivo. Novi izdelki so tako po meri otroškega okusa, kot znanstvenih spoznanj o prehrani. Za malico ali posladek po kosilu so na voljo:

- Zmajčkov zavitek, polnjen s skuto, marmelado ali nadevom iz kalčkov
- Zmajčkov trikotnik z enakimi nadevi kot zavitki
- Zmajčkova spirala z nadevom iz pšeničnih kalčkov
- Zmajčkovi zapognjenci, polnjeni s skuto ali marmelado in okrašeni s slivo.

To je del programa, ki je namenjen našim šolarjem. S cvrtjem in peko slaščic in peciva pa Konditor zaokrožuje tudi ponudbo za odrasle. Na voljo je namreč več kot sto vrst peciva in slaščic, ki lahko popestre prehrano doma, v obratu družbene prehrane, lokalno ali vrtcu. Nasploš se v Zmajčkovem butiku uveljavljajo načela sodobne in zdrave prehrane. Poleg že v osnovi uveljavljene skrbne izbire le najboljših surovin, gre na primer za zmanjševanje uporabe sladkorja in posipih in nadevih. Iz zdravstvenih razlogov je

sladkorja le toliko, kot je potrebno, da je slaščica res slaščica. S tem pa se je povečal tudi izbor peciva, ki ga ponuja Zmajček. Posipi iz seznama, maka ali ovsenih kosmičev so hkrati paša za oči in dobrota za usta.

Upoštevanje načel o sodobni prehrani je v Konditorjevih izdelkih uveljavljeno na vseh ravneh. Bistvena pa je že osnovna usmeritev, namreč, da mora biti pecivo vsak dan sveže in da v njem ne sme biti konzervansov ali aditivov.

Ko omenjamo proizvodnjo, ne moremo mimo nekaterih števil. Vsako jutro iz Konditorja razvozijo na skoraj 250 prodajnih mest po šest tisoč rezin tort, prav toliko krofov, tri do štiri tisoč zavitek, dva tisoč kosov drobnega peciva, 35.000 žemelj, makovk, štručk. Od tega v Zmajčkove butike, ki že delujejo v nekaterih boljših samopostrežbah in Konditorjevih slaščičarnah, okrog 12.000.

Si predstavljate, koliko krofov ocvrejo v Konditorju v pustnem tednu? Četrto milijona! Prav vsak Ljubljančan bi lahko dobil enega, če jih ne bi nekateri pojedli po več. Vsega peciva pa v enem letu izdelajo okrog 14 do 15 milijonov kosov.

Naj zaključimo z načrti za prihodnost. Kakšne so nadaljnje usmeritve Mercator – Konditorja? O tem smo povprašali direktorja Uroša Grosa. Tole nam je dejal:

»Na kratko bi naše razvojne usmeritve lahko opredelili kot prizadevanja, da bi Ljubljana na področju slaščic nekaj pomenila. Da bi bila na dobrem glasu, tako kot so na primer Trojane slovele po krofih ali Bled po kremnih rezinah. Z novimi proizvodnimi linijami je naša delovna organizacija sposobna to storiti, kar bi veliko pomenilo tudi v prizadevanjih za boljšo turistično ponudbo. Trudili pa se bomo, da v naš proizvodni program vnesemo še kak priboljšek iz tradicionalne slovenske kuhinje.«

Zmajček vas vabi v butik in še posebej opozarja na torte, izdelane po naročilu. V vsaki prodajalni Mercatorja, Mercator-Ljubljanskih mlekarn ali v Mercator-Konditorjevi slaščičarni lahko naročite praznično torto. Več kot 30 vrst tort šteje standardni program tort po naročilu. Izkoristite priložnost in razveselite svoje drage. Še nikomur, ki je naročil torto pri Konditorju, ni bilo žal!

Ne berite med vrsticami!

(V PREMISLEK si namreč ne upam več dajati, ker so potem nekateri prepričani, da me morajo opljuvati in opsovati.)

- Toliko časa mu je nekam lezel, da je dobil AIDS.
- Ura nam že nekaj let kaže pet minut do dvanajste.
- Izračunajte si, koliko vas stane brezplačno šolanje otroka.
- Lepa beseda pravo mesto najde, še posebej, če je podkrepljena s kuverto.
- Oko za oko, zob za zob, investicija za izgubo.

- Še zmeraj je bolje izgubljati besede kot pa milijarde.
- Od srpa in kladiva je danes ostalo le še tarnanje, da nam manjka rezervnih delov.
- Žal ne bomo videli komunizma, kajti kaj bi bilo, če bi vsakemu dali po njegovih potrebah.
- Vsi ne morejo biti najboljši, so pa lahko politiki.
- Očitno smo družba, ki je spoznala, da v delu ni vse.
- Rodili smo se goli in boski in kaže, da bomo taki tudi umrli.

Marko Bokal

Kako do boljšega mleka

Dr. Leo Šušteršič

Higiena ob molži se izplača

Ta ugotovitev še posebno velja za črede, ki imajo probleme z mlekom, ki vsebuje visoko število celic in bakterijskih kontaminantov, torej za hleve s prikritim in kroničnim mastitisom in pomanjkljivo higieno.

Higiena v hlevu se začne na suhem in čistem ležišču. Ne priporočamo nastiljanja z žagovino, drobirjem in podobnim. S tem dosežemo, da ostane vime čisto, v namolženem mleku se zmanjša vpliv mikrobov, ki izvirajo iz umazanih tal, obenem pa si prihranimo mnogo časa, ki bi ga sicer porabili za čiščenje seskov in vimena. Pred molžo je treba ležišče (ali stojišče) počediti in nastlati s slamo, listjem in podobnim.

Čiščenje seskov pred molžo

Če seske očistimo in dezinficiramo s primernim sredstvom, npr. Zlatorogovim Zlatol Jodipom 5 odstotkov je sesek skoraj očiščen mnogih bakterij, zlasti še prenašalcev vimenskih vnetij in mastitisov. Seveda morajo ta sredstva tudi varovati in ščititi seskovo kožo. S tem lahko pridobimo čisto mleko.

Navajamo uspešnost različnih načinov čiščenja:

- če vsem kravam očistimo seske z eno in isto krpo ali brisačo, je omogočena 100 odstotna prisotnost mikrobov v mleku;

- če posameznim kravam čistimo seske s suho papirnato brisačo, je prisotnost 33 odstotna;

- če seske čistimo in dezinficiramo s papirnato brisačo, namočeno v primerno razkužilo, potem se možnost dostopa bakterij v sveže namolženo mleko zmanjša na 25 odstotkov.

Tako se v surovem svežem mleku možnost okužbe že v samem začetku pridobivanja mleka zmanjša za kar 75 odstotkov. Vse to pa ni dovolj, če ne očistimo še molznih naprav, ker se mleko kontaminira na umazanih površinah naprave. Če se molzno enoto ali sesno čašo med molžo snamemo, jo je treba pred ponovno nastavitvijo prečistiti z mnogo vode. Zelo koristno je vedeti, da vsebuje samo en gram hlevskega gnoja 40 milijonov mikrobov. En sam gram gnoja dvigne v 100 litrih mleka začetno vsebnost za 400.000 mikrobov v 1 ml (kubični centimeter).

Dezinfekcija seskov po molži

V čredah, kjer pridobivajo mleko, ki ima stalno več kot 250.000 celic v 1 ml, moramo po vsaki molži opraviti dezinfekcijo seskov z namakanjem v posebni alikator. S tem uničimo mikrobov, ki se nahajajo na seskih. V takih hlevih je treba enkrat dnevno dezinficirati seske tudi presušeni kravam pred porodom in visoko brejim telicam, saj vemo, da nastajajo vse nove infekcije vimenskih vnetij prav pri presušeni kravah.

Nekateri uporabljajo pri strojni molži posebna mazila za seske, vendar tako mazanje iz več razlogov ni potrebno.

Vrstni red molže

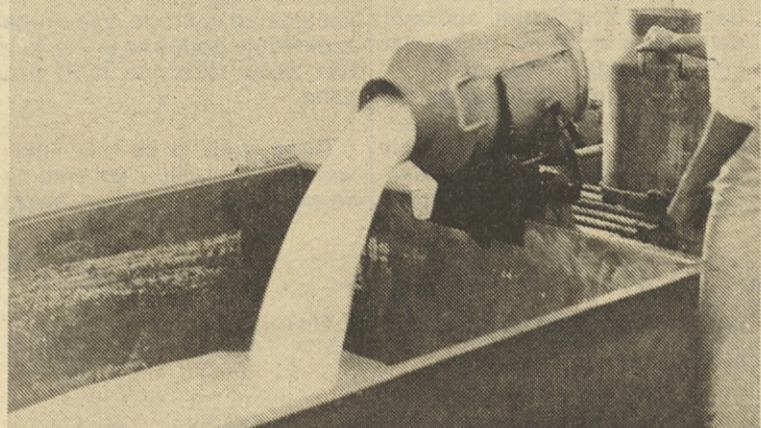
Da bi preprečili širjenje bolezenskih klic in bolezni od bolnih na zdrave živali in da bi zmanjšali možnost vnosa zaviralnih snovi kot so antibiotiki, razna zdravila, razkužila ipd. z mlekom zdravih živali v skupno količino namolženega mleka, je treba uvesti določen red molže. V hlevih s privezanim živino najprej pomolžemo mlade in zdrave molznice, potem take z zdravstvenimi motnjami vime-

na, nazadnje pa naj pridejo na vrsto živali, ki dobivajo zdravila.

Podatki o stanju v hlevih so na voljo pri vsaki primerno urejeni veterinarski postaji ali zavodu. V molziščih je taka triaža zelo otežkočena, vendar je treba tudi tukaj izločiti mleko bolnih in pravkar zdravljenih živali in take živali pomolsti s posebnim vrčem. Seveda ga moramo dobro oprati in razkužiti, predno ga potem uporabimo za zdravo žival.

Menjava sesnih gum

Sesne gume moramo menjati dvakrat letno, ker po šestih mesecih izgubijo prožnost, post-

Je naše mleko gnojnica bele barve? Foto Andrej Dvoršak

nejo porozne, se začnejo luščiti in trgati in jih ne moremo več primerno očistiti. Za molžo postanejo neprimerne, v mleku pa zasledimo povečano število mikrobov. Sočasno menjamo tudi vse plastične in gumijaste dele stroja, ki pridejo v neposredni stik z mlekom in jih nadomestimo z novimi.

Nekoč in danes

Kancijan Hvastija

Kmetijski obdelovalni stroji na Slovenskem

Veliko obdelovalne površine in različni dolinski in gorski predeli obdelovalnih zemljišč so na Slovenskem že po prvi svetovni vojni zahtevali od takratnih kmetov, da je bila zemlja obdelana s posebnimi obdelovalnimi stroji, seveda za vse vrste zemlje – peščne, ilovnate itd.

Te površine so zajemale tretjino vseh kmetijskih površin (tu so zajeti tudi vrtovi in sadovnjaki). Obdelane so bile pretežno s kmetijskimi stroji, ki vam jih bomo tekom zimske sezone predstavili v rubriki Nove brazde. V primerjavi s predvojnimi stanjem so se naše obdelovalne površine skrčile – zaradi zaraščanja površin v gozd, številnih gradenj in opuščanja obdelovalnih površin v višjih legah.

Nove brazde

Čiščenje in dezinfekcija molznih naprav

Največji vir in najpomembnejši vzrok onečiščenega mleka so umazane in nerazkužene molzne naprave. Dobro vemo, da okoli 90 odstotkov mikrobov, kontaminantov mleka, prihaja z molznih naprav in le 10 odstotkov iz zraka, vimenskih vnetij itd. V času med dvema molžama se namreč na neopranih ali nezadostno opranih delih, s katerimi prihaja mleko v neposreden stik, bakterije bogato razmnožijo, zlasti še, ker sčasoma postajajo dobro prilagojene na okolje. Z naslednjo molžo se vsa tako razmnožena bakterijska kultura odplakne v nanovo

namolženo mleko in takorekoč cepi sveže, intaktno mleko z več milijonskim številom mikrobov. Tako nastaja začarani krog pridobivanja slabega mleka, ki ga pa zlahka in takoj prekinemo s čiščenjem in dezinfekcijo molznih naprav, sledeč programu in navodilom strokovnih in tehničnih služb.

Iz pospeševalne službe M-Kmetijskega zavoda Ljubljana
Ing. Metod Marolt

Zreja žrebeta brez materinega mleka

Kobila takoj po porodu izloči iz vimena spremenjeno mleko, ki ga še drugače imenujemo mlezivo ali kolostrum. To je enkrat izloček mlečne žleze, ki vsebuje veliko vitaminov (A), mineralov in zaščitnih snovi. Te sestavine varujejo žrebe v prvem obdobju po žrebitvi pred različnimi infekcijami in obolenji, zato moramo poskrbeti, da žrebe uro ali dve po žrebitvi, ko se pojavi nagon po sesanju, dobi mlezivo.

Prvo mleko izgubi lastnosti mleziva po treh do štirih dneh. Iz mlečne žleze se izloča mleko, ki je skromnejše in ne vsebuje obrambnih snovi. Kobila ima v začetku laktacije od 15 do 25 l mleka dnevno, kasneje količina pade na 10 l in manj.

Priporočljivo je, da v prvih 24 urah namolžemo manjšo količino kolostruma, dve steklenički po približno 250 ml, in ga globoko zamrzemo za rezervo. Ker je skoraj nemogoče ali le v redkih primerih mogoče vzrediti žrebe brez mleziva, si pomagamo z mlezivom druge kobile ali pa žrebe previdno podtaknemo pod drugo kobilu, ki ima obilo mleka. Zamrznjeno mlezivo pred uporabo odtajamo in segrejemo na telesno temperaturo. Tako lahko rešimo žrebe, če je mati ob žrebitvi poginila, dobila vnetje vimena ali je brez mleka. Prvi napoj naj bo v takih primerih, če je le mogoče, mlezivo. Kasneje žrebe hranimo s kravjim mlekom, ki pa je še enkrat bogatejše z blejakovinami in mlečno toščico, zato ga moramo razredčiti in osladiti, sicer dobi žrebe drisko. Mleku dodamo na liter tretjino vode in veliko žlico sladkorja (15 g). Kravje mleko mora biti sveže in toplo. Mleko dajemo s pomočjo stekleničke s cucljem po 200 do 250 ml pri vskem napajanju. Na dan dajemo prvi teden starosti 10 do 12 krat, v drugem tednu le še 6 do 8 krat in ponoči na 4 do 6 ur. Količino mleka s starostjo ustrezno zvišamo na pol litra mleka pri vsakem napajanju.

Že s 14. dnem starosti ponudimo žrebetu v posebno korito dobro seno in krmno mešanico, da lahko je po volji. Mešanico močne krme sestavimo iz zdrobnega ovsa, otrobov, posnetega mleka v prahu ali mesno-kostne moke (10%) in 2 do 3% rudninsko vitaminske mešanice. Za žrebeta je primerna tudi tovarniška krmna mešanica za vzrejo telet, TL-starter. Žrebeta krmimo z mešanico, sestavljeno iz dveh delov ovsa in enega dela TL-starterja. Močne krme dajemo v začetku pol kilograma, količino pa povečujemo, tako da v četrtem do petem mesecu starosti dobi 2 do 2,5 kg na dan.

Foto Kancijan Hvastija

Njivske površine so se tako zmanjšale za 3 odstotke. Tudi struktura njivskih površin se je spremenila – zmanjšali so se posevki žit in vrtnin, povečali pa so se posevki industrijskih in krmilnih rastlin. Po vojni so kmetijske zadrugе dobivale večji pomen v združništvu. Povečalo se je število in zanimanje zadrugnikov za sodelovanje z zadrugami. Način obdelave zemlje se je spremenil in tako se je iz dneva v dan

uveljavljala zamisel o skupnem obdelovanju zemlje.

Pomembno pionirsko delo pri uvajanju nove mehanizacije, posebno traktorjev, so imele kmečke delovne in splošne kmetijske zadrugе. Tako je bila zadrugna aktivnost na področju mehanizacije kmetijstva organizirana pretežno v obliki strojnih odsekov pri kmetijskih zadrugah.

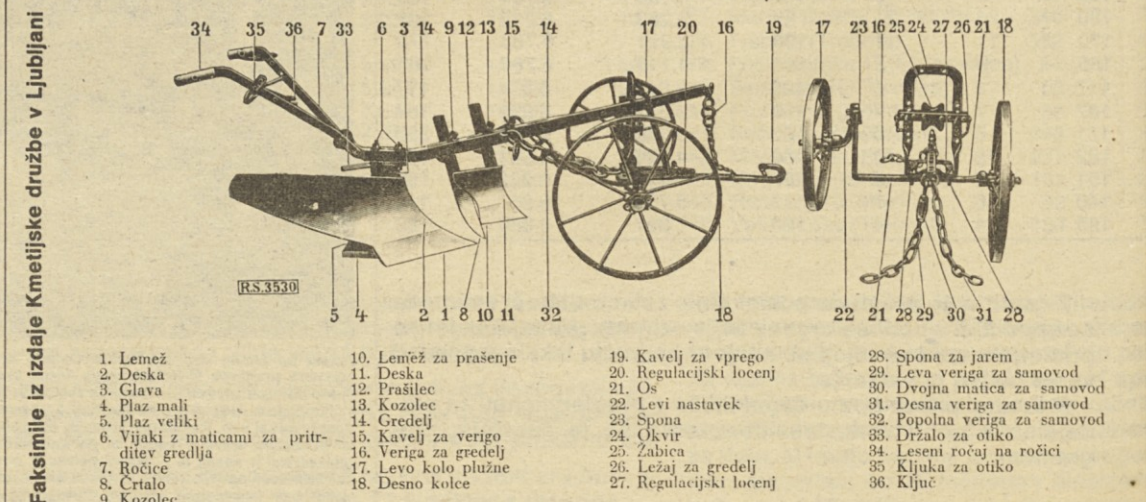
Nadaljnji razvoj je omogočal tudi nabavo različnih malih

kmetijskih strojev, brez katerih si danes ne moremo zamišljati sodobnega kmetijskega posestva. S tem je končno marsikje zamrlo obdelovanje zemlje sicer še dobrimi obdelovalnimi stroji, katere so večinoma pretopili v staro železo. No, nekaj jih je še ostalo. Oglejmo si te stroje z opisom in praktično uporabo! Morda jih kdo med vami še uporablja? Sporočite to uredništvu našega časopisa ali sami napišite kaj o tem!

Kmetijska družba v Ljubljani.

Univerzalni plugi:

sestavni deli Sack-ovega pluga z dvojnimi gredljem.

- Faksimile iz izdaje Kmetijske družbe v Ljubljani
1. Lemež
 2. Deska
 3. Glava
 4. Plaz mali
 5. Plaz veliki
 6. Vijaki z maticami za pritrjevanje gredlja
 7. Ročice
 8. Črtalo
 9. Kozolec

10. Lemež za prašenje
11. Deska
12. Prašilec
13. Kozolec
14. Gredelj
15. Kavelj za verigo
16. Veriga za gredelj
17. Levo kolo pluzne
18. Desno kolce

19. Kavelj za vprego
20. Regulacijski locenj
21. Os
22. Levi nastavek
23. Spona
24. Okvir
25. Zabica
26. Ležaj za gredelj
27. Regulacijski locenj

28. Spona za jarem
29. Leva veriga za samovod
30. Dvojna matica za samovod
31. Desna veriga za samovod
32. Popolna veriga za samovod
33. Držalo za otiko
34. Leseni ročaj na ročici
35. Kljuka za otiko
36. Ključ

Iz M-Kmetijske zadruge Ljubljana
Stane Jesenovec

Sto naših kmetov na pliberškem sejmu

Dvakrat smo se v preteklem obdobju, pod vodstvom marljivega organizatorja Bineta Otorepca, mudili med rojaki na Koroškem.

25. avgusta so se člani Gašperjeve bralne značke udeležili tovariškega srečanja slovenskih borcev iz Avstrije, Italije in Slovenije pri Peršmanu v Podpeci nad Železno Kaplo. Predstavni-

Udeleženci tovariškega srečanja pri Peršmanu. Spomenik v ozadju je stal na pokopališču v Velikovcu. Tam so ga Slovencem nenaklonjeni ljudje razstrelili, naši rojaki pa so ga potem postavili pred Peršmanovim spominskim domom.

Direktor muzeja NOB v Slovenj Gradcu je, kljub nedeljskemu dopoldnevu, odprl muzejska vrata in našim kmetom razložil vlogo in pomen te ustanove na Koroškem.

Kmetje iz Dobrove, Horjula in Sentjošta pred spomenikom na Poljani. Vse foto Stane Jesenovec

Mercatorjev mozaik

ki slovenske manjšine in tudi nemško govoreči demokrati so spregovorili o stopnjevanju pritiska desnih, s strani deželne vlade podprtih sil na našo narodno skupnost. Trenutno se ta najbolj kaže v zahtevani delitvi šoloobveznih otrok in v pritisku na slovensko vodstvo Tovarne celuloze Obir. Po vsebini in obliki ter moči spominja na tiste dni pred 2. svetovno vojno, ko so Slovencem pobrali prav vse pravice: v šoli, javnem življenju, cerkvi in gospodarstvu. Zato je bilo še toliko bolj razumljivo pozivanje vseh, da marajo Slovenci strniti svoje vrste – kljub različnemu političnemu prepričanju – in neuklonljivo zahtevati uresničitev 7. člena državne pogodbe.

Na tej spominski slovesnosti je spregovoril član osrednjega odbora bralne značke Karla Prušnika-Gašperja in predstavil razvejenost te oblike povezovanja prebivalcev Slovenije z rojaki. Izrekel je željo, da bi tudi med rojaki vpeljali Gašperjevo bralno značko.

1. septembra je šlo na Koroško sto kmetov z Dobrove, Horjula in Sentjošta, torej iz Mercator-Kmetijske zadruge Ljubljana, TZO Ljubljana-Vič. Njihov cilj je bil pliberški sejem »Jarmak«, ker pa so želeli spoznati tudi našo Koroško in njeno polpreteklo zgodovino, so si ogledali zelo bogato zbirko muzeja NOB v Slovenj Gradcu in se ustavili ob pomniku »Zmagi in miru« na Polani pri Prevaljah.

Kakšne vtise so zbrali na Jarmaku in v Pliberku? Da je ponudba le boljša kot na naših splošnih sejmih, da je to tudi ali predvsem prodajni sejem in da se v Pliberku še vedno najbolj splača ustaviti v vse bolj založeni samopostrežni trgovini slovenske Zadruga.

Ob povratku so bili veseli prilžnosti, da med potjo od Pliberka do Ljubelja opazujejo nekatere značilnosti pokrajine in njene uporabe v kmetijstvu. Prepričali so se, da kmetje resnično sadijo predvsem koruzo in da je močno razširjena paša goveje živine.

M-Ljubljanske mlekarne napravile vtis
Stane Jesenovec

Gostili koroške zadružnike

Kako veliko je zanimanje med člani GK Zadruga iz Pliberka za delo naših kmetov, kmetijske zadruge in mlekarne, pa tudi za nakupe, je dokazal poučni izlet rojakov v Ljubljano in njeno okolico, 21. septembra. Kot nam je povedal pliberški organizator tega enodnevnega odkrivanja dela naše deželice, vodja pliberške Posojilnice Jože Nachbar, so pustili v središču te 6.500 glave, pretežno slovensko govoreče občine, precej kandidatov za izlet, ker zanje ni bilo več prostih sedežev v dveh avtobusih. Prvotno so nameravali pripotovati le z enim avtobusom.

Prva postaja: kvintet »Stari Ljubljancani« je zapel devetdesetim kmetom in kmeticam z avstrijske Koroške »Pozdravno pesem« Minke Krvine. V sejni dvorani na Tolstojevi ulici jih je pozdravil podpredsednik izvršnega sveta občine Ljubljana Bežigrad, o razvoju, težavah, uspehih in načrtih M-Ljubljanski mlekarn jim je spregovoril mag. Janez Narat, o sodelovanju med ljubljanskimi in pliberškimi kmetovalci in trgovci pa je nekaj podatkov navedel Bine Otorepec.

Predno so poskusili ljubljansko mleko, jogurte, sirne namaze in sire – prav vsi so jih pohvalili, še posebno sirne namaze, ki jih pri njih nimajo – se je v imenu gostov za povabilo ter prisrčen sprejem zahvalil mestni svetnik in referent za kmetijstvo občine Pliberk, Mirko Kumer, po poklicu kmet, ki je Ljubljancanom tudi opisal značilnosti te vzhodno-koroške občine. Vodja posojilnice Jože Nachbar je mag. Janezu Naratu za delavce M-Ljubljanskih mlekarn izročil sliko Slovenca, železničarja, slikarja samouka Stanka Sadjaka, »Umirajoči gozd«. Ta je slikarski odraz težave, ki vse bolj muči tudi naše rojake: kisli dež. Bine Otorepec je vodji samopostrežne trgovine Zadruga v Pliberku, Stanku Čiku, poklonil ploščo s slovenskimi reki o sreči.

Med ogledom mlekarne so gostje ugotovili, da to res ni več le mlekar, ampak prava mlekarska industrija, ki predela dnevno do 400 tisoč litrov mleka, rada pa bi ga sprejela celo 700 tisoč litrov na dan. Živilski industrijski velikan bo praznoval prihodnje leto 30-letnico sedanje oblikovanosti in 1987. leta stoletje delovanja.

Druga postaja: Bil sem v avtobusu, ki sta ga spremljala direktor M-KZ Ljubljana, ing. Jože Tanko, in pospeševalka za Horjulsko dolino, Marjeta. Od Ljubljane do Polhovca Gradca so gosti poslušali razlago o delu zadruge, njeni organiziranosti in vpetosti med kmete ter v SOZD MERCATOR-KIT. Pri Gerjolu v Smolniku je bilo organizirano srečanje z usmerjeno kmetijo, 700 m visoko nad morjem. Koroški kmetje so postavili številna vprašanja o poljedelskih, živinorejskih, strojnih, cenovnih, gospodarskih in splošno življenjskih posebnostih kmetije. Na vsa so dobili natančne

odgovore naprednega kmeta, njegove snahe in spremljevalcev iz zadruge.

Čudili so se, kako je mogoče uspešno kmetovati na teh bregovih in predvsem spraševali, zakaj ne pasejo živine. Odgovorili so jim, da kmetujejo s pridnostjo, znanjem, pomočjo zadruge in njenih pospeševalcev, navezanostjo na zemljo, srečo (da se je sin že poročil) in družinskimi razumevanjem. Pasejo pa zato ne, ker je plast prsti tako plitva, da bi živina potrgala rušo in povzročila erozijo tal.

Tretja postaja: kosilo in petje pri Koširju, kot se po domače imenuje kmetija Jožeta Setnikarja. Da upravičeno slovi po dobri postrežbi, okusnih domačih jedeh in pristnem briškem vinu, je tudi tokrat dokazal gospodar z vsemi marljivimi kuharicami in pomočnicami. Sončna briška kapljica je ogrela srca, toplota kmečke hiše pa pridala moč, da so Korošci zapeli. O, ko bi pri nas lahko slišali tako sproščeno, spevno, ubrano in polnoštevilo petje! Tudi v ljubljanskih gostilnah in krčmah. Potem bi se upravičeno lahko hvalili, da so že trije Slovenci zbor. Pa se žal le hvalimo.

Ko jim je spregovoril še direktor M-KZ Ljubljana, ing. Jože Tanko, in jim izročil reprodukcijo čudovite Gasparijeve slike, smo resnično začutili, kako veseli so, da so se lahko nagledali očarljivega sveta Polhograjskih Dolomitov in spletli nekaj niti z domačimi.

Četrta postaja: pri Aliču v Setniku 1, kjer so popolni živinorejci. V pomoč jim je izdelovanje predmetov domače obrti. Sodoben hlev, velike okrogle betonske kašče, številni stroji – dovolj povodov za temeljit razgovor o tem, kako gospodarijo pliberški in tukajšnji kmetje. Kazalci na uri so neusmiljeno priganjali. Čeprav sta priganjala koruza in otavek, ki sta hotela do noči v silos, so pri Aliču skušali zaustaviti čas z okusnimi domačimi krofi in »kačjo slino«. Hvaležni so bili, da so lahko svobodno in z vso močjo zapeli, da se je slišalo do okoliških hribov.

Vodja posojilnice v Pliberku, Jože Nachbar, je bil izjemno vesel, da je poučni izlet čudovito uspel in prepričan je bil, da bodo o njem govorili še precej dni. Predvsem pa nihče ne bo več dvomil, da Posojilnica ni sposobna temeljito izpeljati vsega, česar se loti.

Pred vhom na turistično kmetijo na Črnem vrhu nad Polhovim Gradcem je nastal spominski posnetek na tisti del udeležencev poučnega izleta, ki sta ga vodila direktor M-KZ Ljubljana, ing. Jože Tanko, in pospeševalka Marjeta.

Vezi med armado in delavci

Ljuba Sukovič, M-Standard, Novo mesto

M-Standard pokrovitelj kranjske garnizije

Naključje je hotelo, da smo bili Novomeščani po natanko desetih letih znova gostitelji športnega prvenstva ljubljanskega armadnega območja (LAO), ki je zadnjih pet let združeno s pregledom kulturnih in zabavnih dejavnosti in je trajalo od 11. do 15. septembra.

Vsaka izmed 13 navzočih ekip je imela svojega pokrovitelja. Naša delovna organizacija je bila pokrovitelj ekipi iz Kranja. Zadnja tri prvenstva so dobili prav športniki garnizije iz Kranja.

Tokrat so bili v ekipi med 54 tekmovalci tudi kolesarja Papež in Smole ter mladi reprezentant vaterpola Bilalović, ki je na tekmovalstvu v plavanju na 50 m v uniformi in s puško dosegel edini rekord prvenstva LAO.

Predstavniki naše DO so bili navzoči ob prihodu ekip in nato naše goste spremlili na obisk Baze 20. Naslednjega dne so vojaki in starešine garnizije Stane Žagar iz Kranja obiskali našo delovno organizacijo. Sprejeli smo jih v gostinskem delu Potrošniškega centra v Ločni, kjer smo jih seznanili s sozdom MERCATOR-KIT, njegovo dejavnostjo, razvojem ter hkrati tudi z našo delovno organizacijo.

Iz pogovora z vojaki in starešinami smo izvedeli, da so planinska enota. Zaradi naporov, ki jih morajo premagovati ob osvajanju vojaških veščin, morajo nenehno vzdrževati kondicijo. Vodja ekipe je poudaril, da je njihova enota zelo dobra tudi v smučarskih in alpinističnih veščinah, tehnični vodja pa je povedal, da so fantje trenirali približno štiri mesece. Ob koncu obiska so si predstavniki naše DO in vojašnice Stane Žagar izmenjali spominska darila. Našim gostom smo zaželeli obilo športne sreče in obžalovali, da nismo pripravili kakšnega športnega ali družabnega srečanja z našimi delavci.

V športnem delu tekmovanja so se vojaki pomerili v vojaškem mnogoboju (plezanje po vrvi, metanje bombe v cilj, premaganje 240 m steze z ovirami, skok v daljino in kros na 2 km), streljanju (z AP na 100 m leže, s PAP na 200 m in patrolje na 100 m, s pištolo in hitrostrelna pištola na 25 m ter z ostrostrelna puška na 300 m leže), patroljnem in orientacijskem teku, atletskem peteroboju (tek na 100 in 1500 m, skok v daljino, metanje krogle in balkanska štafeta – 100 + 200 + 400 + 800 m) in plavanju (100 m prosto v uniformi in s puško ter štafeta 4 x 50 m mešano). Moštvo garnizije iz Kranja je med trinajstimi osvojilo 2. mesto. Vsak dan so se vrstila priložnostna športna in

Mercatorjev mozaik

Ponovno se je izkazalo, kako koristna in potrebna so srečanja vojakov, starešin in ostalih športnikov, zato je tudi prvenstvo LAO že zdavnaj preraslo okvire zgolj vojaške manifestacije. Tudi Novo mesto v tem ni bilo izjema. Spletlo se je ničkoli-ko vezi in prijateljstev z mladimi Novomeščani, posebno pa še med nami ter vojaki in starešinami garnizije iz Kranja. Upamo, da smo se kot gostitelji dobro odrezali in da bomo ta prijateljstva in nova znanstva ob različnih priložnostih še naprej vzdrževali. Če ne prej, pa na naši naslednji mercatoriadi v Kranju.

kulturna srečanja, na katerih so nastopili nogometaši, odbojkarji, košarkarji, plavalci in atleti iz vse Slovenije, v domu JLA pa so bili ob večerih nastopi vojaških klubov, ki so se predstavili z bogatim kulturnim in zabavnim sporedom. Tako skoraj 700 tekmovalcem ni bilo dolgčas.

Pripava za zimo

Kjub temu, da je pod steklom toplih gred obrata Vrtnarija tozda Prašičereja Mercator-KG Kočevje še prijetno toplo, morajo delavke pripraviti vse rastline za zimo. Dela ni malo, saj morajo ob rožicah in raznih sadikah skrbeti tudi za črve, najnovejšo pridobitev svojega obrata, na katero so se že kar privadile, pravi vrtnarica Milena Košir, ki ji rože ne pomenijo le zasluzka, ampak tudi del njenega življenja. Tekst in foto Andrej Dvoršak

Iz naših pesmaric

Albin Potisk – M-Agrokombinat, DSSS

Venček narodnih**Pesem direktorja delovne organizacije**

Le kdo bo listje grabil,
ko bom jaz od Kombinata šel,
kdo drug bo tozde farbal,
da kombinat ne bo v franže šel.

Za tozde skupne službe veliko breme so,
to je že pesem stara, ki tozdi vedno jo pojo.
Le kje so tisti časi, ko tozdov še ni b'lo,
ko fletno smo se 'meli in vse je gladko šlo.

Pesem strokovnega kolegija

Ko vsi zalajajo pri dolgi miz' naglas,
se sliš' tenor, sopran, direktor pa zapoje bas.

Se dogovorili so glasno,
kako program naš tekel bo,
če pa kaj nam spodleti,
za nikogar sankcij ni.

Pesem tozdov

Vrtec ogradila bodem,
ga s sadjem zasadila bodem,
vmes osat in še pelin,
da bom gol'fala tozde z njim.
Kaj boš revca ti gol'fala,
saj šele si nastala.

Kombinat praznuje dvajset let,
a pufov že ima za dvesto let.

Tudi TOK, smo ustanovili,
v njem kmete smo združili.
To pa za kmeta ni več špas,
saj mora delati za nas.

Cviček naše je domače vino,
zato ga vsi zelo častimo,
Se zdravo vino le pri nas dobi,
ker na trgu antifrizi ni.

Tudi farmo smo zgradili,
da mastne svinje bi redili,
a ker je d'narca b'lo premal',
so prazni hlevi zdaj ostal'.

Zdaj bodo delavci porekli,
da se pri farmi so opekli.
Mi pa prav'mo: nič ne de,
saj SOZD pokrije zgube vse.

Pesem sozda

Stoji, stoji Ljubljanca, v njej Mercator je,
vsi ozdi v njem so zbrani, da nam vsem lepše gre.

Združili smo se s KIT-om, saj je KIT velika zver,
nam vsem sedaj bo luštno, le d'narja ne bo nikjer.

Zato pa rečem jaz, naj že živi naš SOZD,
da vak od nas bo sit, v sozdu MERCATOR-KIT.

S Ptujja poroča Kristina Antolič

V delovni organizaciji MIP Ptuj tečejo priprave na referendum za sprejem samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporejanje dohodka in čistega dohodka ter delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v DO Mercator-Izbira Panonija n. sub. o., Ptuj. Referendum bo predvidoma v prvi polovici meseca decembra.

Kot kaže bo letošnja zima tam vroča, saj nam bodo podkurile vnete razprave po končanem ocenjevanju in vrednotenju del in nalog. Nekateri pričakujejo, da nam bo branži sporazum prinesel loterijski zadetek, drugi se sprašujemo: kje, kje, kje bom jemal, da bom tebi dajal?

Občinski zbori osnovnih organizacij ZS, konstitutivne seje konferenc, skupščine občinskih odborov dejavnosti in skupščine občinskih svetov bodo zaradi kongresov ZS kar tri mesece prej, kot je to bilo v preteklih letih. Zaradi tega imajo sindikalni delavci MIP ta trenutek veliko dela. Z liste evidentiranih kandidatov za vodstva OOSZ je razvidno, da je bil en mandat predsednika dovolj. Kaj je temu vzrok, vedo najbolje sami. Kje so časi, ko je predsednik sindikata ozdu nekaj pomenil? Smo slabo kadrovali? Danes znamo sindikalne delavce smo kritizirati, da nam niso uspeli izpolniti skritih želja. Morda bo koga ta izjava dvignila, pa mu priporočam, da si izpraša vest.

K očni dela preteklih dveh let, kakor tudi k programu, bomo imeli priložnost vsi kaj pripomniti, saj bo INFORMACIJA z vsem gradivom za občne zbere v tozdi in delovni skupnosti objavljena pravočasno, da bi mogle sindikalne skupine razpravljati.

Praznik delavcev in kmetov Mercator-KZ Cerknica je bil tudi letos – v nedeljo, 25. avgusta – na Bloški planoti. Po tradiciji se prireditve udeležijo predstavniki temeljnih zadržnih enot iz širše okolice. Videli smo povorko kmečkih voz, tekmovanje koscev in grabljic, tekmovanje žanjic, konjske dirke z delovnimi in izven konkurence, s športnimi konji, tekmovanje traktoristov, ob tem pa srečolov, razstavo izdelkov aktiva kmečkih žena, kjer ste lahko kupili redke dobrote s kmečkih pojevin, pa še kaj. Letošnje posebnosti, za poznavalce: dirkač Polde je padel po 100 metrih s konja, za koso pa je zgrabil tudi direktor KZ Cerknica Slavko Tornič, ki mu je sekundiral gost iz tovarne Brest – Kitajec. Foto Jaro Novak

Sto žensk na Triglav

Sergej Paternost

V lepem vremenu
na vrhu

Obiskali smo Tilko Posega, delavko v strojnem knjigovodstvu delovne skupnosti Mercator-Nanosa. Iz prve roke smo želeli izvedeti, kako je bilo na 20. tradicionalnem pohodu »Sto žensk na Triglav« od 6. do 9. septembra.

Tilka je bila za pohod izžreba na prireditelju Teleks, ki je prireditelj vsakoletnega pohoda stotih žensk. Povedala je, da je v letošnjem letu že bila avgusta na Triglavu in sicer v organizaciji korša, 1. septembra pa se je udeležila pohoda »Sto družin na Nanos« in prejela srebrno priznanje za sedemkratno udeležbo.

Pohod na Triglav so začeli iz Rudnega polja proti Vodnikovici do Planike, kjer so prespali. Naslednjega dne so zgodaj zjutraj krenili na vrh Triglava. Vračali so se preko Doliča in

Hribarc do Koče pri Triglavskih jezerih, kjer so prespali, zadnjega dne pa preko Komarče prispeli v Zlatorog. Tam je bil zaključek pohoda s podelitvijo priznanj.

Pohoda se je udeležilo 98 žensk, ker sta dve odpovedali udeležbo. Najstarejša udeleženka je imela 75, najmlajša pa 13 let. Vreme je bilo pohodnikom naklonjeno, tako da so se lahko naužili naravnih lepote, ki jih nudijo gore. Tudi organizacija je bila odlična. Spremljali so jih izkušeni slovenski alpinisti Belač, Tonač in drugi – celo Tof ni manjkal!

Nanosove
vesti

Tilka Posega, delavka v strojnem knjigovodstvu DSSS, je aktivna planinka. V letošnjem letu je bila že dyakrat na Triglavu.

Sergej Paternost

Pravnik svetuje

Ali se vpiše v delovno knjižico uspešno opravljen strokovni izpit pripravnika?

V Pravilniku o delovni knjižici, ki je objavljen v Ur. l. SRS št. 6/84 in spremenjen v št. 25/85, so poleg drugih tudi določila o vpisu podatkov o izobrazbi delavca.

Tako je v 13. členu Pravilnika navedeno, da v delovno knjižico, v rubriko »Podatki o izobraževanju, strokovnem izpopolnjevanju in usposabljanju«, pristojni organ občine vpisuje vrsto, naziv programa oziroma smeri in stopnjo pridobljene izobrazbe oziroma usposobljenosti, na podlagi javnih listin, ki so našete.

Glede na potrdilo o opravljenem strokovnem izpitu v organizaciji združenega dela in jav-

ne listine ni bilo zakonite podlage za vpis takega potrdila, zato je zakonodajalec dopolnil 13. člen pravilnika s tem, da je dodal drugi odstavek:

»Podatek o strokovnem izpitu, opravljenem v skladu s predpisi, ki urejajo to področje, in s samoupravnim splošnim aktom, se vpisuje tudi na podlagi potrdila, ki ga izda organizacija združenega dela.«

Tako je sedaj možen tudi vpis listine, ki sicer nima značaja javne listine, ima pa glede na namen in vsebino ustrezno dokazano vrednost, da je nekdo uspešno in v skladu s predpisi opravil strokovni izpit in s tem zaključil pripravništvo.

Delavci DSSS na sindikalnem izletu

Sergej Paternost

Obisk Bleda in Franje

Tudi letos je 10 sindikata DSSS M-Nanosa priredil za svoje člane prijeten dvodnevni izlet, povezan z ogledom Bleda, našega najbolj znanega turističnega kraja, in bolnice Franje v Cerknem.

Prvega dne smo si ogledali Bled s čudovitim gradom. Večerjali in prespali smo pri bivšem sodelavcu Tonetu Zeljanu na Bledu, kjer smo bili pristrčno sprejeti po gorenjskem običaju. Tudi večerja je bila gorenjska, z zaseko in domačo kuhinjo, pristnim gorenjskim godcem in, seveda, z originalnim rizlingom.

Naslednjega dne smo se povzpeli na 1.610 m visok prelaz Vršič, kjer smo pol ure uživali v čudovitem sončnem vremenu. V Cerknem smo kosili v hotelu Eta, nato pa smo si ogledali Mu-

zej slovenske sanitete. Predvajali so nam dokumentarni film o bolnici Franja, posnet leta 1947 z vsemi zdravniki in osebjem, ki je delovalo v času vojne. Ogledali smo si tudi samo bolnico v soteski Pasice. V Tomaju na Krasu so nam postregli s pristnim kraškim pršutom in ternom.

Izlet je v glavnem, v splošno zadovoljstvo udeležencev, uspel. Seveda pa so imeli nekateri posamezniki določene pripombe, ki jih bo moral sindikat v bodoče upoštevati, seveda če bo menil, da so utemeljene.

Naš brigadir

Tomaž Vrhovec

Franko Vatovec

Biti brigadir ali ceno udarnik na delovni akciji je pomenilo mnogo, še celo največ, kar si je želel sleherni mladinec v letih obnove in izgradnje naše družbe. Danes, ko ima mlada generacija na voljo obilo možnosti za najrazličnejše dejavnosti, tudi prostovoljno delo mladih doživlja spremembe. Eno pa le ostaja isto – delo in mladost.

Franko Vatovec opravlja dela in naloge skladiščnega delavca v skladišču prehrane tozda Grosist. Med sodelavci je znan kot vedno dobrovoljen mladenič, ki zelo rad igra na harmoniko in kitaro. Letošnje poletje se je z mladinsko delovno brigado »Tone Tomšič« notranjske regije udeležil zvezne MDA v Paračninu. Za svojo aktivnost v brigadi je bil proglašen za brigadirja-udarnika, na kar so ponosni tudi njegovi vrstniki in starejši sodelavci, ki ga, namesto Franko, zdaj često pokličejo »udarnik«.

Sam pravi, da se je že dlje časa želel udeležiti mladinske delovne akcije, vendar za to do letos ni imel prave priložnosti. Predvsem ga je zanimalo, kakšno je življenje v brigadi, mikala so ga nova znanstva, spoznati kraje, ki jih sicer verjetno ne bi mogel. Želja se mu je izpolnila in po vrnitvi iz brigade rad pripoveduje o delu na odseku avtoceste Niš – Čuprija, o prijateljih iz cele Jugoslavije. Pravi, da je bilo delo oragnizirano in da je bilo tudi obilo možnosti za ak-

Franko Vatovec, delavec v postojnskem tozdu Grosist, si je z delom in družabno dejavnostjo pridobil priznanje brigadirja-udarnika.

tivno in koristno preživljanje prostega časa.

Franku se je izpolnila želja, sodelavci pa smo ponosni, da je veseljak Franko postal udarnik.

Nanosovi veterani

Sergej Paternost

Mira Žitko

Tokrat predstavljamo Miro Žitko, ki opravlja dela in naloge knjigovodje v oddelku osnovnih sredstev v delovni skupnosti Mercator-Nanosa.

Delati je začela 1959. leta v trgovskem podjetju Nanos v Prestranku. Mira se takratnih

časov spominja z veseljem, saj so bili večinoma vsi mladi in jih težave zaradi splošnega pomanjkanja niso skrbele. Na delo se je vozila iz bližnje vasi v Rakitnik, včasih na kolesu ali pa s tovornimi vozili. V prostem času se je ukvarjala z različnimi športnimi igrami, predvsem pa z odbojko.

Leta 1965 je začasno zapustila delo pri Nanosu in se zaposlila pri podjetju Tabor v Postojni. K Nanosu se je vrnila 1972. leta in tako potrdila privrženost firmi, v kateri je začela delati in kjer je dobila prve delovne izkušnje.

Nanosove
vestiUreja
Sergej Paternost

Udeleženci sindikalnega izleta, slikani na vrhu prelaza Vršič.

Vse foto Sergej Paternost

Mira Žitko, delavka v delovni skupnosti, je z delom pri Nanosu začela v davnem 1959. letu.

Kupci in proizvajalci pri trgovcu

Mile Bitenc

Komerčni teden v Steklu

Lani so v Mercator-Mednarodni trgovini, tozda Steklo, ugriznili v kislno jabolko, ko so pripravili tako imenovani komerčni teden. Sami so se dovolj potrudili, obiska in nakupa pa je bilo bolj malo. Letos je jabolko slajše, saj je obisk iz našega sozda skoraj zadovoljiv, zunanji kupci pa so naše celo prekosili. Vendar pri Steklu optimistično razmišljajo o tem, da bi morda že naslednje leto podobno akcijo pripravili dvakrat, spomladi in jeseni.

Prodajni oddelek tozda Steklo je bil že od nekdaj lepo urejen in dobro založen, v tednu od 7. do 11. oktobra pa je bil skorajda takšen kot »mizica pogrnjena«. Ne le, da je bilo vse na svojem mestu ter lepo in vabljivo urejeno, tudi ponudba je bila velika in pestra. V teh dneh so delavci tozda Steklo namreč povabili kupce iz sozda in od zunaj, da osebno obišejo prodajni oddelek, da sami zberejo želeno blago ter da se pogovore z njimi in tudi s predstavniki proizvajalcev stekla, porcelana in keramike, ki so v takšni akciji prvič sodelovali.

Letošnja akcija je bila uspešnejša od lanske, saj je bilo kupcev več, pa tudi količinsko je prodaja mnogo večja od lanske. Za mnenja o takšni predstavi-

tvni ponudbe sem povprašal več kupcev, pa tudi predstavnike proizvajalcev. Vsi so bili enotni v tem, da je to vsekakor pohvale vredna poteza, ki obenem zbljuje proizvajalce, prodajalce na debelo in kupce iz maloprodaje ter da je to obliko dela treba v prihodnosti negovati in tudi dopolnjevati.

Nekaj misli ob minulem komerčnem tednu je Sonja Petrič, vodja potniške službe tozda Steklo, strnila takole:

»Odziv kupcev iz sozda MERCATOR-KIT je bil sicer večji kot lani, vendar zadovoljni še vedno ne moremo biti. Morda je temu kriva pomanjkljiva obveščnost ali pa nezainteresiranost s strani trgovine. Veliko pa je bilo kupcev izven Mercatorja, saj so

prišli iz cele Slovenije in celo iz sosednje Hrvaške. Našemu povabilu so se prvič odzvali tudi proizvajalci – dobavitelji, kar pomeni, da jih zanima odziv trga, vse do končnega potrošnika.

Ocenjujem, da je bil komerčni teden v Steklu uspešen, tako glede obiska kot prodaje blaga. Morda bi morali sami dati od sebe še kaj več, saj so, na primer, nekateri kupci povpraševali po blagu, ki ga žal nismo mogli ponuditi. Pričakovali so več cenejšega blaga, s popusti, po ugodnejših cenah, pa tudi daljše plačilne roke. Že prihodnjic bomo mislili tudi na to.

Ta »teden« smo pripravili s pomočjo komerciale in propagande sozda, nekaterih domačih proizvajalcev in poslovnih

partnerjev zunaj sozda. Z njihovimi izdelki, ki smo jih ponudili v obliki degustacije, smo vse dogajanje še popestrili. Sodelovali so Pivovarna Union, Kmetijski inštitut Slovenije, pa še naše organizacije M-Ljubljanske mlekarne, M-Sadje-zelenjava, tozda TMI iz Postojne, M-Eta in M-ZKZ Mozirje.«

Poglejmo, kaj so o »komerčnem tednu v Steklu« dejali drugi.

Slavica Sambol, Ferimport Zagreb: »Poteza Stekla je vsekakor odlična in rada sem prišla sem. Njihova ponudba je vedno velika, zdaj pa je le še popestrjena. Pogrešam več izdelkov iz gladkega kristala od Rogaške Slatine. S Steklom delamo že devet let in s sodelovanjem sem zelo zadovoljna. Sicer imamo

svojo veleprodajo, ta pa je le dopolnitev ponudbe.«

Marjan Pšajd, M-Izbira Pannonija Ptuj: »Lepo je, da Steklo dá toliko na propagando. Z njimi sem že bil v Zaječaru in Paračinu, tu pa sem prvič. Seveda se tu lahko izbere veliko več, kot pa če te obiše potnik. Če je izbira zdaj ob akciji večja? Seveda je, vendar pa je ponudba tudi sicer celo dobra. Pri nas sicer prodajamo tisto, kar dobimo iz domačega skladišča, tu pa za dopolnitev izberem predvsem blago iz uvoza, ki ga naše skladišče nima.«

Vili Petrič, Steklarna – Sijaj Hrastnik: »Letos so k nam že prišli kupci Stekla – to je bil naš prvi kontakt. Veseli nas, da jih kot proizvajalci lahko seznanimo z našimi izdelki. Tako dobimo tudi njihove pobude, ki nam jih tako ali tako prenaša in daje Steklo. Vse to se odraža kot uspeh na tržišču. TOZD Steklo nam pomeni skoraj dve tretjini prodaje blaga široke potrošnje. Želimo si še več takšnih srečanj.«

Ana Čoh, Steklarna Rogaška Slatina: »Za proizvajalce je zelo dobro, da pridemo takole v stik z maloprodajo, da vidimo tudi probleme trgovine in kupcev. Z mnogimi kupci sem se pogovorila in v veliki večini so našo ponudbo zelo pohvalili, tisto, kar jim ni najbolj všeč, pa bomo seveda popravili.«

Foto Mile Bitenc

MERCATOR-KIT na sejmih

Center za obveščanje

Ni vsak sejem živ

Ker smo dežela sejmov, se dogaja, da je včasih v istem času kar po več sejmov in razstav. In iz tega ali onega razloga moramo na prenekaterem sodelovati tudi mi.

Septembra je spet zaživel Zagreb s svojim tradicionalnim jesenskim velesejmom, na katerem ima SOZD MERCATOR-KIT svoje stalne razstavne površine. Gotovo je bilo največ obiska na osrednjem »sozdovskem« prostoru, nič manj pa na stojnicah M-Embe, M-Ljubljanskih mlekarne, M-Ete, tozda Steklo in drugih.

Beograd je v istem času vabil na sejem »Koža i obuča«. Tam se je predstavila M-Kopitarna Sevnica, sodelovala pa je tudi Mercator-Mednarodna trgovina.

Na pragu jeseni se je na Rijeki končal »Sjevernojadranski sajam«, kjer smo sodelovali prvič. V športni dvorani Mladost na Trsatu smo v precej neurejenih sejemskih razmerah skušali po svoje prikazati del naše proizvodnje in to nam je tudi uspelo. Prednjačile so M-Ljubljanske mlekarne, ki na tistem področju tudi največ trgujejo. Prav tako so sodelovali M-Emba, M-Eta, M-Nanosov tozda TMI, M-KZK Gorenjske – tozda Tovarna olja Oljarica, M-Mesna industrija in M-Tehnin tozda Investa. Vsi omenjeni imajo z nekaterimi organi-

zacijami v Istri in Kvarnerju dobre poslovne odnose. Ob posebnem »navalu« na naše stojnice ne moremo govoriti, če seveda izvzamem pravo invazijo na sladoleđ, Sladki greh in sirne namaze v času brezplačne degustacije.

V teh dneh, ko nastaja naš časopis, so na mariborskem sejmju »Mleko« prisotni tudi naši proizvajalci mleka. Sejem, ki takšen kot je, bolj živetari kot živi, proizvajalcem mleka in mlečnih izdelkov ni všeč. Pravijo namreč, da je vsako leto prepogosto, da bi se morali seliti iz kraja v kraj itd.

Teden slovenskega gospodarstva v Szombathelyju na Madžarskem letos pripravlja M-Univerzal iz Lendave (poleg sozda MERCATOR-KIT se izmenjujejo tudi Emona in ABC Pomurka). Sodeluje več kot 40 organizacij iz Slovenije, od Mercatorjevih ozdov pa razstavljajo M-Emba, M-Eta, M-Ljubljanske melakarne in oba »vinarja« – M-

Agrokombinat Krško in M-KZ Metlika, tozda Vinska klet.

V začetku novembra bodo v naši veleblagovnici v Beogradu »Dnevi slovenskih proizvajalcev«, kar pomeni večjo ponud-

Kar zadeva ugled sozda MERCATOR-KIT, bi bilo storjeno dosti manj škode, če se ne bi predstavljali kot sozd, kar pa si obiskovalci morajo predstavljati, ko vidijo velike M nad sicer kramarsko odmerjenim prostorom, ki si ga lahko privoščijo tržiški tozda M-Rožnika – pa še pri pohištju – ob uglednem nastopu pohištenih proizvajalcev samih. Foto Jaro Novak

bo blaga naše proizvodnje (vse mesne industrije – ljubljanska, postojnska in škofjeloška, oba naša vinska proizvajalca, M-Ljubljanske melarne, M-Emba in M-Eta) ter tudi Radenske, Žita in Pivovarne Union. Večino izdelkov bodo ponudili na brezplačnih degustacijah, da se bodo potrošniki lažje seznanili z našimi izdelki.

Ko že pišemo o sejmih, ne smemo pozabiti tudi na Elektorniko na GR v Ljubljani, kjer se je predstavil naš tozda Contal, in na sejem stanovanjske opreme v Kranju, kjer je spet sodelovala Preskrba iz Tržišča (iz sestava M-Rožnika). Ta je k udeležbi na oktoberskem sejmju prisiljena zaradi ultimata prireditelja, ker ji je zagroženo, da sicer ne bo mogla razstavljati na ostalih sejemskih prireditvah v Kranju. Učinek njihovega klavrnega nastopa na tem tudi sicer žalobnem sejmju se ne more meriti s stroški. Nismo raziskovali, koliko teže ima posiljevanje Gorenjskega sejma.

– Res je videti cirkuško, ampak to je edini način, da v ta naš oddelek privabimo še kaj ljudi!

Contal na sejmju sodobne elektronike

Od 7. do 11. oktobra je bil na ljubljanskem gospodarskem razstavišču tradicionalni mednarodni sejem SODOBNA ELEKTRONIKA. Udeležil se ga je tudi GONTAL iz sestava Mercator – Mednarodne trgovine. Na 60 kvadratnih metrih je prikazal najsodobnejšo pisarniško opremo, za katero je bilo med obiskovalci sejma veliko zanimanja. Že na samem sejmju je bilo sklenjenih precej pogodb, še več pa si od svojega sodelovanja v Contalu obetajo kasneje. Foto A. Dvoršak

Vozili naprodaj

Delovna skupnost SOZD MERCATOR-KIT vabi članice k poceni nakupu dveh osebnih avtomobilov R 30, letnik 1979, ki bosta odprodani.

Interesenti naj se oglašijo ali pokličejo splošno službo (061) 221-038, Tomo Vovčko.

Športno rekreativna dejavnost

Jure Jež

Telesna pripravljenost

Priča smo izrednemu razmahu športno rekreativne dejavnosti v naši ožji in širši domovini. Vse več je tako imenovane neorganizirane športno rekreativne aktivnosti, ki zajema posameznike ali skupine ljudi, ki se ukvarjajo s tekom, kolesarjenjem ali kako drugo rekreativno dejavnostjo brez strokovnega vodstva. S tem pa velikokrat prihaja do pretiravanja in tako rekreativci naredijo svojemu organizmu več škode kot koristi.

Pomemben kazalec fizične pripravljenosti je pulz (število utripov srca v minuti), ne toliko najvišje število utripov srca ob največji obremenitvi organizma, kot pa hitrost padca pulza po prenehanju dejavnosti. Kolikor hitrejši je ta padec na normalno vrednost (72-76 utripov na minuto), toliko boljša je fizična pripravljenost (treniranost) organizma.

Običajno pulz merimo z lahkim pritiskom treh prstov na žilo utripalko na vratu ali palčevi strani zapestja. Merimo ga 15 sekund in nato dobljeni rezultat množimo s 4.

Dr. Kenneth Cooper je v svoji knjigi *Novi Aerobiki* podal priporočljive in najvišje obremenitve srca pri rekreativnem treniranju glede na starost posameznika.

Št. utripov v minuti

starost	najvišje	priporočljivo
do 30 let	175	160
30 - 34 let	170	155
35 - 39 let	165	150
40 - 44 let	160	145
45 - 49 let	155	145
50 - 54 let	150	140
55 - 49 let	145	140
60 - 64	140	135
nad 65 let	135	130

Tenis kot šport in rekreacija

Jure Jež

Turnir v Portorožu

V organizaciji KORŠ je bil 21. in 22. septembra v Portorožu že 2. teniški turnir SOZD Mercator-Kit. Udeležilo se ga je 19 tekmovalcev in 6 tekmovalk.

Moški so tekmovali po sistemu dvojnega izpadanja in so dosegli naslednje uvrstitve (objavljamo 6 prvouvrščenih, ki so prejeli tudi praktične nagrade):

1. Čikovin Željko (M-Trgovarstvo)
2. Kotar Lojze (DS SOZD)

3. Merslavič Mišo (M-Kopitarna)
4. Rupnik Alojz (M-Medn. trg.)
5. Šmit Emil (M-Sloga)
6. Wiegeler Alojz (M-Modna hiša)

Ženske so tekmovali po sistemu vsaka z vsako:

Šest prvouvrščenih s teniškega turnirja v Portorožu. Foto Herman Küsel

1. Vidic Sonja (DS SOZD)
2. Grosman Marija (M-Medn. trg.)
3. Lukša Tatjana (DS SOZD)
4. Zor Živa (M-Modna hiša)
5. Habjan Tanja (DS SOZD)
6. Rogelj Simona (M-Medn. trg.)

Posebna zahvala volja DO in TOZD, ki so prispevale praktične nagrade za prvouvrščene in omogočile prijetno vzdušje na turnirju: Slovenijašport, Union, Radenska, Slovin, Vajda (Čakovec) Čoka, M-MT, tozda Contal in Steklo, M-Sadje zelenjava, M-Modna hiša in M-Rožnik, TOZD Golovec, ki je omogočil udeležencem prijetno bivanje v svojem počitniškem objektu v Piranu.

Na teniških igriščih ŠRC Ljubljana pa je bilo 4. oktobra teniško srečanje delavcev SOZD Mercator-KIT in Pivovarne Union, v katerem so tenisači Pivovarne Union zmagali s tesnim izidom 5:4.

Rezultati (prvoimenovani so delavci SOZD Mercatorja-Kit):

Rupnik : Kočar	7:9
Bjedov : Šušter	3:9
Deu : Ulčar	1:9
Žagar : Božič	9:2
Goslar : Jeraj	9:6
Čebular : Rape	9:0

Pari:

Deu-Rupnik : Ulčar-Šušter	3:9
Goslar-Čebular : Rosina-Jeraj	9:5
Žagar-Zor : Kočar-Božič	9:5

Izbor novembrskih kulturnih dogajanj v CD

V okviru medrepubliške izmenjave bo 5. 11. ob 19.30 koncert Zagrebske filharmonije pod vodstvom Valterja Dešpalja. Solistka bo pianistka Ksenija Kos, na sporedu pa bodo dela Suppeja, Schumanna, Berse in Respighija. 8. 11. bo ob 19.30 koncert simfonikov RTV Ljubljana, ki jih bo vodil dirigent iz ZRN, Martin Fischer-Dieskau. Solist na klarinetu bo Alojz Zupan, igrali pa bodo dela Stibilja, Prokofjeva in Nielsena.

9. 11. bo ob 20. uri koncert ob 60-letnici Učiteljskega pevskega zbora Slovenije Emil Adamič, ki bo izvajal dela Bardosa, Brucknerja, Simonitija, Adamiča, Kodalyja, Debussyja, Petroviča, Kreka, Schaferja, Mokranjca in drugih. Dirigent bo Mirko Slosar.

Pevske in godčevske skupine ter posamezniki iz vseh delov Slovenije se bodo 10. 11. ob 18. uri predstavili na večeru slovenske ljudske vokalne in instrumentalne glasbe pod naslovom »Srečanje z ljudskimi pevci in godci«.

Posebej velja opozoriti na orgelski koncert 12. 11. ob 19.30: organist Maks Strmčnik in violonist Tomaž Lorenc bosta predstavila dela de Fescha, Veracinija, Stamica, Lebiča, Haasa, Schroederja in Strmčnika.

65-letnico svojega delovanja proslavlja Železničarsko kulturno-umetniško društvo Tine Rožanc iz Ljubljane; pevski zbor bo pod vodstvom Radovana Gobca zapel pesmi Bacha, Vrabca, Švikaršiča, Mihelčiča, Shawa in Gobca, folklorna skupina pod umetniškim vodstvom Polone Ovsenk pa bo zaplesala plese jugoslovanskih narodov in narodnosti. Prireditev bo 16. 11. ob 19.30.

23. 11. ob 20. uri se obeta obilica priljubljene glasbe pod naslovom »Od operete do musicla«. Igral bo simfonični orkester RTV Ljubljana pod vodstvom Maria Rijavca, solisti pa bodo Majda Sepe, Ditka Haberl, Oto Pestner, New Swing Quartet in drugi. Na sporedu bodo najpopularnejši odlomki iz operet Netopir, Paganini, Mala flo-

ramy ter musiclov Showbat, Oklahoma in drugih.

Z glasbeno dramo Eugena Suchona Svatopluk se bo 25. 11. ob 19.30 pričelo gostovanje Bratislavske opere. Nastopili bodo še 27. 11. s Katarino Izmajlovo Dmitrija Sostakoviča in 29. 11., obakrat ob 19.30, s Simone Boccanegra Giuseppe Verdija.

Med razstavnimi prireditvami v CD naj posebej opozorimo na 7. slovenski knjižni sejem, na katerem bo med 18. in 25. 11. predstavljena založniška dejavnost vseh slovenskih založb, popestrena s prodajnim delom in vrsto spremnih prireditev.

Zelo pestra bo tudi kongresna dejavnost. Med drugim bo od 4. do 6. 11. seminar o melioraciji v organizaciji Biotehnične fakultete, 11. 11. pa bo posvetovanje o pomenu izobraževanja odraslih za razvoj slovenske družbe, ki ga pripravlja Andragoško društvo.

Uvod v filmske predstavitve bosta 4. in 7. 11. filma Csontváry in Szindbánd madžarskega režiserja Zoltana Huszárka. II. pregled slovenskega amaterskega gorniškega in alpinističnega filma bo 5. in 6. 11. ob 20. uri, prireja pa ga Planinska zveza Slovenije. 14. 11. se bo pričel mednarodni simpozij pod naslovom »Jesenska filmska šola«, na katerem bodo predstavljene filmi Metropolis Fritza Langa (14. 11.), Mali vojak Jena Luca Godarda (15. 11.) in Tujca na vlakcu Alfreda Hitchcocka (16. 11., vsakič ob 20. uri).

Slovenska premiera romunskega filma Stefan Luchian režiserja Nikolaia Margineanuja bo 15. 11. ob 20. uri. Novi brazilski film se bo predstavil z deli Parahyba Woman (25. 11.), Pixote (26. 11.), Happier than ever (28. 11.), Memories of prison (2. 12.), Quilombo (5. 12.), They don't wear black tie (6.

12.) in I love you (9. 12., vsakič ob 20. uri).

Na gledaliških odrih Cankarjevega doma bo v novembru prvo gostovalo Narodno kazalište Ivan Zajc iz Rijeke, ki bo 11. 11. ob 20. uri v režiji Ljubiše Georgijevskega predstavilo Valček poročnika Nidrigena avtorja Miodraga Ilića.

Branko Miklavc pripravlja ob 40-letnici svojega dela in zablod dve monodrami, katerih avtor je sam. Prva, Pomarančnikovo prvo gostovanje, bo na sporedu 15. 11. ob 22. uri, druga, ki bo predstavljala odlomek iz še neobjavljene romana Borut in Kurt, pa bo na sporedu 22. 11. ob isti uri. Obe predstavi bosta na sporedu samo tokrat!

Teatar ITD iz Zagreba se bo 16. 11. ob 20. uri predstavil z delom Patrica Süskinda Kontrabas v režiji, scenografiji in kostumografiji Zlatka Boureka. Po daljši odsotnosti se na oder Cankarjevega doma vrača Zlatko Šugman s Fraklovo vrnitvijo avtorja Miloša Mikeln. Predstava bo na sporedu 17. 11. ob 20.30.

Na večeruu lirike upora »Zbežite sence, vzidi čisti dan« bo ob glasbeni spremljavi Tria Lorenz recitiral Marjan Benedičič. Literarni večer v počastitev državnega praznika bo 27. 11. ob 19. uri, na sporedu pa bodo pesmi Bora, Kajuha, Župančiča, Minattija in drugih.

13. 11. ob 19. uri bo Tomaž Kunaver predavanje »Čudovita Jugoslavija, ki je ne poznamo« popestril z 220 barvnimi diapozitivi, ki prikazujejo naravne, kulturne in zgodovinske zanimivosti, znamenitosti in posebnosti naše ožje in širše domovine, njene prebivalce, običaje in življenje.

7. 11. ob 17. in 20. uri si boste lahko ogledali »Modni bazar« - modno revijo slovenskih proizvajalcev modne konfekcije, obutve in modnih dodatkov. (Izbral in priredil M. Marinček)

Vstopnice lahko kupite pri kulturnem animatorju vaše organizacije združenega dela ali pri blagajni Cankarjevega doma, telefon (061) 222-815.

Zgodovinska razglednica

Iz Kluba upokojencev

M-Ljubljanske mlekarne

Pozdrav praporu in himna upokojencev

Danes smo se tu dobili, da prapor naš smo si razvili. Kaj pomeni ta prapor rdeč, na njem pripet slovenski cvet? To je naša domovina in pretekla zgodovina nas, nekdanj delovnih ljudi.

Priklicali skupno smo sončne topline, vesele in trpke spomine, šumenje gozdov, vetrov in valov, kuluto miru domovine. Domovina naša ljubljena, ti svobodna si in srečni smo, da je tako, saj ob spominu na preteklost se nam zasolzi oko. Po prvi svetovni vojni smo se rodili, strašno drugo preživeli, zdaj je na svetu spet hudo - nasilja in vojne pretresajo zemljo.

Ti naš prapor vihraj nam še naprej v svobodi, simbol si naše domovine, ko zdaj preživljamo jesen življenja, nam ne prinašaj več trpljenja.

Z nami bodi v veselih dneh, plapolaj v vetru, spremljaj nas na zadnji poti, pokloni se nam ob slovesu in še zadnji nam pozdrav izroči.

V Mercatorjevih prodajalnah lahko kupite nakupno pismo

V mesecu oktobru je potrošnike v večjih trgovskih lokalih MERCATOR-KIT opozarjal reklamni lepak z naslednjo vsebino: »POTROŠNIKI, tukaj lahko kupite NAKUPNA PISMA z ugodnostjo vezave denarja od enega do treh mesecev za nakup v katerikoli prodajalni SOZD MERCATOR-KIT. Apoeni pisma so 5.000 in 10.000 din.«

Nakupno pismo je listina – vrednostni papir, na podlagi katerega se potrošnik in tozd s prometom blaga na drobno dogovorita, da potrošnik veže denarna sredstva za določen čas pri ozdu in dobi pravico na obresti po določeni stopnji za čas vezave. Ozd se obveže, da proda potrošniku blago v vrednosti nakupnega pisma, pri čemer je ta vrednost večja od vplačanega (vezanega) zneska za upravičene, obračunane obresti.

Pri veljavnih obrestnih merah na dan 31. 10. 1985 bodo za osnovne vrednosti nakupnih pisem zneski vplačil na čas od izdaje (vplačila) do vnovčitve naslednji:

vrednost nakupnega pisma	znesek vplačila	čas od izdaje do vnovčitve v mesecih
5.000	4.860	1
5.000	4.690	2
5.000	4.440	3
10.000	9.720	1
10.000	9.380	2
10.000	8.880	3

Razlika med vrednostjo nakupnega pisma in vplačanim zneskom so obresti, ki jih potrošnik dobi izplačane ne v gotovini, ampak v blagu. Vplačani znesek je torej nižji od vrednosti nakupnega pisma.

Kotiček za potrošnike

Izdajatelj nakupnega pisma je tozd. Nakupna pisma bomo izdajali (prodajali) v naših večjih lokalih. Nakup blaga s temi pismi bo mogoč v vsaki prodajalni MERCATOR-KIT. Nakupna pisma bodo izdana v dveh osnovnih vrednostih, in sicer po 5.000 in 10.000 dinarjev in bo v treh različicah glede na čas od izdaje (prodaje) do vnovčitve – prodaje blaga za nakupno pismo (en, dva ali tri mesece), kar pomeni, da bomo imeli šest po vsebini različnih nakupnih pisem.

Navodilo o poslovanju z nakupnim pismom bo izdala MERCATOR-INTERNA BANKA. V tem prispevku pa omenjamo le nekaj navodil, tako za potrošnike kakor za prodajalce.

1. Izdajatelj nakupnega pisma je TOZD v sestavu SOZD MERCATOR-KIT.

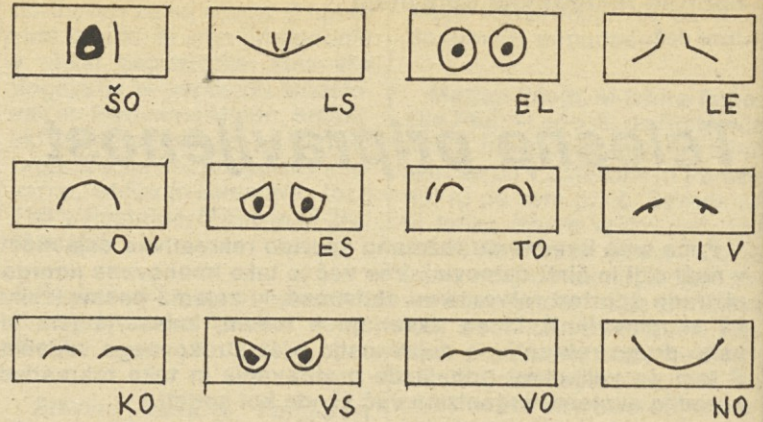
2. Ob prodaji nakupnega pisma mora prodajalec obvezno odtisniti na nakupno pismo datum izdaje nakupnega pisma, žig prodajalca, ki je pismo izdal, in podpis pooblaščenice osebe.

3. Imetnik nakupnega pisma lahko v vsaki prodajalni MERCATOR-KIT plača nabavljeno blago z nakupnim pismom po dospelih valutah, in to na enak način, kot plačuje z bonom ali s čeki.

Z uvedbo nakupnega pisma v sistem plačevanja blaga v prodajalnah MERCATOR-KIT izpolnjuje svojo obveznost, ki izhaja iz določil 3. člena Samoupravnega sporazuma o sodelovanju s potrošniki, ki se glasi: »Udeleženca se dogovorita, da bodo trgovske organizacije v sestavu SOZD MERCATOR-KIT priznavale potrošnikom delež pri prihodu v obliki materialnih ugodnosti kupcem blaga, to je materialno stimulacijo potrošnika pri stalnih večjih nakupih ali pri namenskem združenju sredstev kupcev za boljše oskrbovanje tržišča.«

Ureja Meta Malus

Dragi majhni, večji in še večji bralci Mercatorjevega glasila!

Pred seboj vidite štiri oči, usta in obrvi, ki so enkrat jezna, drugič vesela, pa tudi žalostna in presenečena. Razvrstite v eno vrsto oči, v drugo usta in v tretjo obrvi. Črke pod pravilno razvrščenimi kvadrati, brane po vrsti, vam bodo povedale, kaj vam že-

limo v uredništvu našega časopisa.

Se vam zdi uganka pretežka? Naj vam pomagamo: prvi kvadrati v prvi vrsti mora biti z jeznimi očmi.

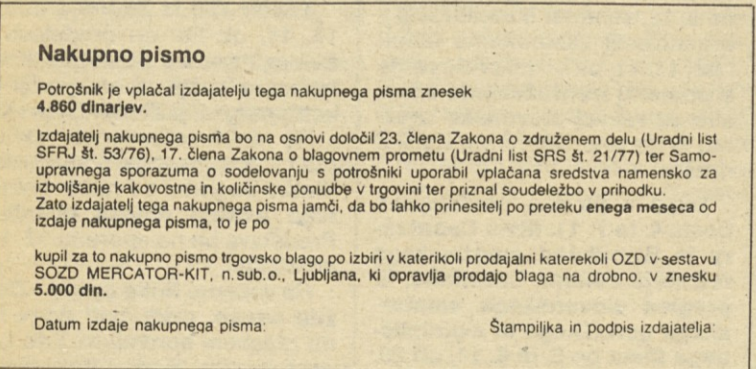
Vabimo vas, da za prihodnjo številko časopisa tudi vi potuhate kakšno uganko – le da ne bo pretežka!

Cao-bav!

Meta

Videz prednje strani nakupnega pisma v vrednosti 5.000 din z vezavo za 1 mesec

Videz in vsebina zadnje strani nakupnega pisma v vrednosti 5.000 din z vezavo za 1 mesec

Naslednja faza bo: mi kupimo in pojemo za vas in vam prihranimo pot, delo, denar...

ŽIVLJENJE

KAR SREDI IGRE SE JE GLOBOKO ZAMISLIL MOJ SIN

(ŠTIRI IN POL JIH IMA, POBALIN),

V BARVANKI JE SLIKAL TIGRE – IN VPRAŠAL:

»PA KAJ JE ŽIVLJENJE?«

»VSE TO: HOTENJE, VRTENJE, OBUP, VESELJE, PA JEZA, ČE SI NA KOGA SE NAPAK ZANAŠAL.«

»A JE KAKE BARVE, A IMA KAK OKUS?«

O JA.

»VČASIH JE SLADKO.« (»A KOT MARMELADA?«)

»IN ZNA BITI KISLO.« (»LIMONE – MIDVA JIH IMAVA RADA.«)

»VELIKOKRAT GRENKO.« (»KOT REGRATI PRELEPA POMLADNA RAZVADA!«)

»VČASIH ZAPEČE.« (»KOT TISTI ŽVEČILNI, KI MI GA DA TETA NADA!«)

»IMA ROŽNATE URE.« (»KOT TISTI PANTER, KI OTROKE IN TUDI OČKE ZABAVA!«)

»VČASIH POZELENI.« (»AH, TAKA JE PRI BABICI TRAVA!«)

»IN ZNA BITI ČRNO...« (»KOT KUŽA.IZ SREČE NA VRVICI: ČRN – IN REP KOT ZASTAVA!«)

NJEGOVA SLIKARIJA SE JE MEDTEM POSUŠILA.

»A JE LEP MOJ TIGER! TAKO JE LEP KOT ŽIVLJENJE!

ZDAJ BOM PA RISAL KROGE.«

(OJEJ, NA KOSILO SEM SKORAJ POZABILA, OMAKA SE JE MALCE PRISMODILA!)

»PRAV TAK.

MOGOČEN... LEP... HUD... MEHAK.

V SVETLEČEM PLAŠČU TEMNE PROGE...«

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozd Mercator - Kmetijstvo Industrija Trgovina

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozd MERCATOR-KIT, n. sub. o., Ljubljana, Emonska 8. Izdaja Center za obveščanje SOZD MERCATOR-KIT. Uredništvo: Kardeljeva 17, 61000 Ljubljana. Telefon: 215-173.

Ureja uredniški odbor v sestavu: Kristina Antolič, Marko Bokal, Marko Glažar, Jože Kirm, Meta Malus, Sergej Paternost, Alenka Por, Ljuba Sukovič in Mirko Vapotič.

Odgovorni urednik: Jaro Novak
Novinar: Andrej Dvoršak
Tehnično uredil: Matjaž Marinček
Tiska ČGP Delo Ljubljana

Glasilo prejema delavci, združeni kmetje, učenci in upokojenci sozda MERCATOR-KIT. Izhaja zadnji petek v mesecu. Naklada 16.000 izvodov. Po mnenju pristojnega republiškega organa je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.